

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН

за активни програми и мерки за вработување
и услуги на пазарот на трудот за 2023 година

СОДРЖИНА

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ.....	3
ВОВЕД.....	4
I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	6
1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО)	6
1. Поддршка за самовработување (претприемништво).....	6
1(A) Поддршка за самовработување (претприемништво)- здружување на корисници во ДОО.....	10
2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА.....	13
2.1 Субвенционирање на вработување.....	13
2.2 Вработување и раст на правни субјекти.....	15
2.3 Поддршка за вработување на лица со попреченост.....	17
3. ОБУКИ	20
3.1 Обука на работно место кај конкретен работодавач.....	20
3.1 (A) Обука на работно место со субвенционирано вработување (пилот мерка).....	22
3.2(a) Обука за стручни квалификации според барање на работодавачите.....	24
3.2 (б) Стручни обуки според барање на работодавачите.....	26
3.2 (в) Развој на вештини преку обуки за зголемување на вработливоста на ранливите повратници од земјите на ЕУ со особено внимание на Ромите	29
3.3 Обуки за побарувани занимања	30
3.4 Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д - категорија.....	32
4. ОБУКИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ.....	35
4.1 Обуки за напредни ИТ вештини	35
4.2 Обука за Специјалист за човечки ресурси (Регрутер) (пилот мерка).....	43
5. ПРАКТИКАНТСТВО	46
5. Практикантство.....	46
6. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ	47
6. Јавни работи	47
7. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА	50
7.1 Општинско-корисна работа.....	50
7.2 Обука и вработување на лица за обезбедување услуги на грижа во зедницата.....	51
8. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА ПРЕКУ ЗЕЛЕНИ ИНВЕСТИЦИИ.....	55
8. Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции	55
9. ИСПЛАТА НА МЛАДИНСКИ ДОДАТОК	59
Исплата на младински додаток.....	59
10. ВТОРА ШАНСА (ПИЛОТ МЕРКА)	60
Втора шанса (Пилот мерка).....	60
II УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	62
ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ	65
АКТИВАЦИЈА НА КОРИСНИЦИ НА ГМП.....	66
ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАЗАР НА ТРУД НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ	67
ПРОМОЦИЈА	68
ФИНАНСИСКА РАМКА.....	70

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија
АМПТ	Активни мерки на пазарот на трудот
АППРСМ	Агенција за поддршка на претприемништвото на Република Северна Македонија
ЕЛС	Единица на локална самоуправа
ИПВ	Индивидуален план за вработување
МОН	Министерство за образование и наука
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МЕ	Министерство за економија
ОП	Оперативен план
ОУ	Оперативни упатства
УНДП	Програма за развој на Обединетите нации
УЈП	Управа за јавни приходи
ЦВ	Центар за вработување
ЦОВ	Центар за образование на возрасни
ЦРРСМ	Централен регистар на Република Северна Македонија
ЦСОО	Центар за стручно образование и обука
ЦСР	Центар за социјални работи
ЗЕЛС	Заедница на единиците на локална самоуправа

ВОВЕД

Рамката на политиките за вработување во Република Северна Македонија е дефинирана со Програмата на Владата на Република Северна Македонија, Ревидираната Програма за реформи во вработувањето и социјалната политика 2023, и е во согласност со обврските што произлегуваат од Глобалниот пакт за работни места на Меѓународната организација на трудот (МОТ), Планот за Гаранција за млади 2023-2026 година, Програмата за буџетско финансирање ИПА и Законот на социјална заштита (активација на корисници на Гарантирана минимална помош).

Со Оперативниот план за активните програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2023 година се утврдуваат програмите, мерките и услугите за вработување кои ќе обезбедат креирање на нови работни места и зголемување на вработливоста на невработените лица, посебно на младите, долгорочно невработените и корисниците на права по основ на гарантирана минимална помош.

При имплементацијата на програмите и мерките за вработување, ќе се почитуваат следните основни принципи:

- Принципот на диверзитет и инклузивност за сите општествени категории во приватниот сектор согласно принципите на правична и адекватна застапеност на етничка, полова, религиозна, расна или било која друга ранлива категорија на граѓани, во согласност со стандардите и практиките на Обединетите нации и Меѓународната организација на трудот ;
- Поттикнување на рамномерен регионален развој, во согласност со податоците од Бирото за регионален развој и степенот на развиеноста на планските региони во Република Северна Македонија, притоа земајќи ги во предвид и бројот на евидентирани невработени лица во центри за вработување кои припаѓаат во регионот .

Сите евидентирани невработени лица и работодавачи имаат пристап до програмите, односно мерките и услугите за вработување¹. Правото за учество се определува врз основа на условите и критериумите дефинирани за секоја поодделна програма односно мерка и услуга за вработување, а како општо правило ќе се настојува да се постигне еднаква застапеност на мажи и жени, согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите, како и учество на младите лица до 29 години од најмалку 40% секоја од програмите и мерките и услугите за вработување. Работодавачите кои не ги почитувале обврските од договорите потпишани во претходните години немаат право на учество во активните програми и мерки од ОП 2023 година. Како дополнителен критериум при селекција во активните програми и мерки за вработување може да се примени и принципот “прв дојден прв услужен” Согласно Програмата на Влада на Република Северна Македонија 2022-2024 година ќе се настојува да се постигне зголемување на опфатот на Роми во активните мерки за вработување и услуги со воведување на квота од 5% за опфатеност на Роми.

Постапките на имплементација на програмите, мерките и услугите за вработување се дефинираат со Оперативни упатства, донесени од страна на АВРСМ, во соработка со другите партнери во имплементацијата.

Со Одлука на АВРСМ се формира Комисија за селекција на учесници во активните програми и мерки за вработување и Комисија за разгледување на приговори на учесници во активни програми и мерки за вработување ,каде членуваат номинирани лица од надлежните институции.

Вклучувањето на невработените лица во програмите, односно мерките за вработување се врши врз основа на транспарентни процеси за аплицирање, сè до исполнување на планираниот опфат, односно до крајот на ноември 2023 година. Вклучувањето во активните програми и мерки за вработување може да се врши со

¹ За време на учество на невработените лица во програмите и мерките за подготовка за вработување и работно ангажирање (програми: 3, 4, 5, 6 и за време на обука за мерките 7.1 и 7.2), истите го користат и стекнатото право за парична помош согласно Законот за социјална заштита и правата по основ на невработеност.

посредување или директно упатување во активните програми и мерки за вработување. Услугите кои ги обезбедува АВРСМ, ќе се спроведуваат во текот на целата година.

Невработените лица и работодавачите за можноста за учество во програмите, мерките и услугите за вработување се информираат на повеќе начини (телефон, СМС, е-пошта, јавни повици и преку други електронски и печатени медиуми). Со учесниците се склучува соодветен договор, со кој подетално се уредуваат нивните права и обврски.

Со Оперативниот план за 2023 година посебен акцент се става на младите невработени лица до 29 години, долгорочно невработените како и на корисниците на гарантирана минимална помош.

Во текот на имплементацијата на Оперативниот план, опфатот на лицата од програмите/мерките за вработување може да се приспособува како и средствата да се пренаменуваат во рамките на обезбедените, врз основа на согледувања и анализи на АВРСМ и останати надлежни институции и органи, по предлог на АВРСМ, МТСП за што Министерот за труд и социјална политика дава согласност, а Владата на Република Северна Македонија ги усвојува.

Носител на Оперативниот план е Министерството за труд и социјална политика, а неговата имплементација е во надлежност на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, во партнерство со други одговорни институции организации. Во текот на имплементација на Оперативниот план, секоја надлежна институција и организација ќе обезбедува податоци за степенот на реализација.

I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО)

Програмата за самовработување е поддршка наменета за невработените лица за да започнат или да формализираат сопствен бизнис.

Наслов на мерката	1. Поддршка за самовработување (претприемништво)
Цел на мерката	Поддршка за невработените да започнат или да формализираат сопствен бизнис
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	1560 лица вработени во ново-основани правни субјекти ²
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, МЕ-АПРСМ, ЦРРСМ, УНДП
Висина на финансиската поддршка	
До 307.500 денари (неповратни средства за основање на бизнис)	
<ul style="list-style-type: none">• 3.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект• 92.000 денари поддршка за дополнително вработување на невработени лица во правни субјекти основани од лица со попреченост, односно• 153.750 денари поддршка за дополнително вработување на невработени млади лица до 29 години во правни субјекти основани од лица со попреченост.	
Корисници	
<ul style="list-style-type: none">◆ Невработени млади лица до 29 години◆ Невработени лица со попреченост◆ Невработени лица – мажи до 60 години и жени до 58 години◆ Жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство◆ Невработени лица кои сакаат да го формализираат својот бизнис-мажи до 60 години и жени до 58 години◆ Невработени лица Роми-мажи до 60 години и жени до 58 години◆ Невработени лица повратници³	
Напомена: Корисници на програмата можат да бидат и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2022 година.	
Начин на пријавување	
Јавен повик/Известување, Повикување од евиденцијата на невработени лица, Пријава и Прашалник за процена на претприемачки афинитети.	
Критериуми	

² Покрај овие 1560 корисници, дополнителни 10 лица ќе се вработат кај работодавачите од новооснованите бизниси во сопственост на лицата со попреченост.

³ 12 нови бизниси поддржани преку регионалниот проект на УНДП за повратниците од странство припадници од Ромската заедница и други лица во ризик од социјално и економско исклучување ќе се формираат во следните селектирани општини: Шуто Оризари, Штип и Прилеп.

Учеството во програмата и селекцијата на кандидатите ќе се врши на конкурентска основа, согласно следните критериуми:

- ◆ Успешно пополнет прашалник;
- ◆ Завршена обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“;
- ◆ Изработен бизнис план според урнек на АППРСМ со советодавна поддршка од овластени советници регистрирани во каталогот на АППРСМ;
- ◆ Позитивно оценет бизнис план од експертска комисија;

Фирмите основани од лицата со попреченост, доколку имаат селектиран одржлив бизнисплан кој предвидува дополнително вработување, ќе се поддржат со до две дополнителни вработувања.

Програмата ќе се реализира при што ќе се води сметка за регионалната застапеност дефинирана во оперативните упатства.

Менторска поддршка од најмалку 120 часа за развој на позитивно оценетите Бизнис планови за следните целни групи:

- ◆ лица со попреченост;
- ◆ припадници на ромската заедница;
- ◆ жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај).
- ◆ Повратници од странство во општините Шуто Оризари, Штип и Прилеп

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

Корисниците кои ќе бидат поддржани преку програмата за самовработување и ќе успеат да регистрираат правен субјект и се самовработат, ќе можат да се вклучат во мерката 2.1 Субвенционирање на плати и 2.2 Вработување и раст на правни субјекти. Поддршката со дополнително вработување ќе се обезбеди се до исполнување на планираниот опфат во мерките 2.1 и 2.2 од програмата за поддршка за креирање на нови работни места.

Обврски

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт) во рок од 2 години од засновање на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- ◆ 80% од грантот, доколку престанокот е во првата година од регистрацијата на правниот субјект; или
- ◆ 60% од грантот, доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од три години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект основан од лице со попреченост на кого му е одобрено дополнително вработување во рамките на оваа програма, е должен да го вработи лицето со полно работно време и задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку се работи за лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години.

Доколку за времетраење на периодот на предвидената обврска, прекине работниот однос на дополнително вработените лица, освен ако причините за престанокот на работниот однос е смрт или неспособност за

работа, работодавачот има обврска да вработи друго невработено лице евидентирано во АВРСМ или да врати средства во износ сразмерен со нереализираната обврска за намалениот број на вработени.

Правниот субјект/корисник кој е поддржан согласно со оваа програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.

Доколку на корисникот и основач на фирмата му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. За реализација на горенаведеното, правниот субјект – корисник треба да поднесе Барање со изјава дека останува и понатаму основач и управител на фирмата до истекот на Договорот, кои треба да се достават до надлежниот ЦВ. ЦВ го разгледува Барањето и согласно ОП и одредбите од Договорот одлучува по истото.

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик/Известување за невработени лица
- ◆ Пријава и пополнување на прашалник
- ◆ Обука за „Претприемништво и развивање на бизнис вештини“⁴
- ◆ Изработка на бизнис- план со советодавна поддршка преку Ваучер систем на советување на АППРСМ.
- ◆ Селекција на најуспешни бизнис-планови, имајќи ги во предвид критериумите за регионална застапеност
- ◆ Регистрација на фирма и вработување
- ◆ Дополнително вработување за бизниси основани од лица со попреченост
- ◆ Висината на грантот е до максимум 307.500 денари, со вклучен ДДВ, и корисниците на грантот ќе го добијат на наменска сметка (согласно Оперативните Упатства) со приложување на профактури за набавка на опрема и/или материјали и /или готови производи за понатамошна продажба согласно спецификацијата на бизнис планот.
- ◆ На правниот субјект/корисник ќе му се исплати на жиро сметка дополнителен износ од 3000 денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правниот субјект, кои средства се обезбедени од буџетот на АВРСМ.
- ◆ Советодавна/менторска поддршка во период од 12 месеци од основањето на бизнисот ќе се обезбеди на следниве целни групи:
 - лица со попреченост;
 - припадници на ромската заедница;
 - жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај).
 - Повратници од странство во општините Шуто Оризари, Штип и Прилеп
- ◆ По регистрација на правен субјект, АВРСМ врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско користење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.
- ◆ По регистрација на правен субјект од целна група лица со попреченост и лица повратници од странство АВРСМ во соработка со УНДП врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско користење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

⁴ Обуката за претприемништво и развој на претприемачки вештини е задолжителна.

Напомена: Лицата кои добиле грант во изминатиот период немаат право за учество во програмата.

Преку програмата нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување

По исклучок од Точка 1 и 2, невработените лица со попреченост ќе можат да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност и такси служба.

Наслов на мерката	1(А) Поддршка за самовработување (претприемништво)-здружување на корисници во ДОО
Цел на мерката	Поддршка за невработените да започнат или да формализираат сопствен бизнис
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	518 лица вработени во ново-основани правни субјекти ⁵
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, МЕ-АПРСМ, ЦРРСМ, УНДП
Висина на финансиската поддршка	
<ul style="list-style-type: none"> • 615.000 денари (правен субјект од два содружника). <ul style="list-style-type: none"> • 3.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект 	
Корисници	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Невработени млади лица до 29 години ◆ Невработени лица – мажи до 60 години и жени до 58 години ◆ Жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство ◆ Невработени лица кои сакаат да го формализираат својот бизнис-мажи до 60 години и жени до 58 години ◆ Невработени лица Роми-мажи до 60 години и жени до 58 години <p>Напомена: Корисници на програмата можат да бидат и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2022 година.</p>	
Начин на пријавување	
Јавен повик/Известување, Повикување од евиденцијата на невработени лица, Пријава и Прашалник за процена на претприемачки афинитети.	
Критериуми	
<p>Учеството во програмата и селекцијата на кандидатите ќе се врши на конкурентска основа, согласно следните критериуми:</p> <p>Програмата ќе се реализира при што ќе се води сметка за регионалната застапеност дефинирана во оперативните упатства.</p> <p>Менторска поддршка од најмалку 120 часа за развој на позитивно оценетите Бизнис планови за следните целни групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ припадници на ромската заедница; ○ жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај). 	
ЗДРУЖУВАЊЕ НА КОРИСНИЦИ	

⁵ 518 основачи на 259 нови правни субјекти.

Двете невработени лица (содружници) треба заеднички да ги поминат сите чекори на имплементација (изјава за учество, прашалник, обука за претприемништво и развивање на заедничка бизнис идеја и заеднички бизнис план итн.).

Доколку едно од лицата кои аплицираат за ДОО се откаже од учество во мерката, во било која фаза од реализација на мерката, истовремено се откажува и правото на учеството на другото лице.

Правниот субјект основан од два содружника, во регистарот на трговски друштва се регистрира како **ДОО - Друштво со ограничена одговорност од две лица**, при што секој од содружниците ќе има еднаков (50%) удел во друштвото.

НАПОМЕНА: Нема да се подржат правни субјекти кои не ги исполнуваат условите за регистрирање на ДОО.

Обврски

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт) во рок од 2 години од засновање на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- ◆ 80% од грантот, доколку престанокот е во првата година од регистрацијата на правниот субјект; или
- ◆ 60% од грантот, доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од три години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект/корисници кој е поддржан согласно со оваа програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.

Доколку на корисникот и основач на фирмата му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. За реализација на горенаведеното, правниот субјект – корисник треба да поднесе Барање со изјава дека останува и понатаму основач и управител на фирмата до истекот на Договорот, кои треба да се достават до надлежниот ЦВ. ЦВ го разгледува Барањето и согласно ОП и одредбите од Договорот одлучува по истото.

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик/Известување за невработени лица
- ◆ Пријава и пополнување на прашалник
- ◆ Обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“⁶;
- ◆ Изработка на бизнис- план со советодавна поддршка преку Ваучер систем на советување на АППРСМ.
- ◆ Селекција на најуспешни бизнис-планови, имајќи ги во предвид критериумите за регионална застапеност⁷

⁶ Обуката за претприемништво и развој на претприемачки вештини е задолжителна.

⁷ 12 нови бизниси поддржани преку регионалниот проект на УНДП за повратниците од странство припадници од Ромската заедница и други лица во ризик од социјално и економско исклучување ќе се формираат во следните селектирани општини: Шуто Оризари, Штип и Прилеп.

- ◆ Регистрација на фирма и вработување
- ◆ Висината на грантот е до максимум 615.000 денари, со вклучен ДДВ, и корисниците на грантот ќе го добијат на наменска сметка (согласно Оперативните Упатства) со приложување на профактури за набавка на опрема и/или материјали и /или готови производи за понатамошна продажба согласно спецификацијата на бизнис планот.
- ◆ На правниот субјект/корисници ќе му се исплати на жиро сметка дополнителен износ од 3000 денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правниот субјект, кои средства се обезбедени од буџетот на АВРСМ. По регистрација на правен субјект, АВРСМ врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско коистење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Напомена: Лицата кои добиле грант во изминатиот период немаат право за учество во програмата.

Преку програмата нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување
6. Приватни здравствени установи

2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

Поддршката за креирање нови работни места ќе влијае врз поттикнување на вработувањето на невработените лица во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија што примарно се насочени кон социјални/општествени цели и чиј профит се реинвестира за остварување на тие цели низ деловно работење или вложување во заедницата и граѓански (непрофитни) организации што се занимаваат со економска активност при вршење на дејност, т.е. активност класифицирана според Националната класификација на дејности со која организациите ги остваруваат своите цели утврдени со статутот.

Наслов на мерката	2.1 Субвенционирање на вработување
Цел на мерката	Поддршка за вработување на невработени лица кои потешко се вклучуваат во пазарот на трудот
Целна група	<p>Невработени лица евидентирани во АВРСМ, кои потешко се вклучуваат во пазарот на трудот:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ долгорочно невработени лица (над 12 месеци во евиденција, со предност на невработени лица над 5 години) ◆ млади лица до 29 години ◆ лица постари од 50 години ◆ лица корисници на гарантирана минимална помош ◆ лица корисници на паричен надоместок по основ на невработеност ◆ лица што имале статус на деца без родители и родителска грижа ◆ жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство ◆ лица со попреченост ◆ жени припадници на ромската етничка заедница и на останатите етнички заедници ◆ лица припадници на ромската етничка заедница ◆ самохрани родители ◆ родители на деца со пречки во развојот⁸ ◆ родители на 3 и повеќе деца ◆ родители на деца на улица ◆ осудени лица по отпуштање од казнено поправна установа ◆ бездомни лица ◆ лица со незавршено средно или пониско образование ◆ жени⁹
Опфат на мерката	1725 вкупно невработени лица евидентирани во АВРСМ (од кои 666 невработени лица - финансирано преку ИПА II четврт директен грант ¹⁰).
Надлежни институции	МТСП, АВРСМ, ЦСР, ЦРРСМ, УЛП
Времетраење на субвенционирањето	6 месеци
Висина на финансиската поддршка	
19.000 денари вкупно месечно како субвенција на платата на вработеното лице за период од 6 месеци за вработување на лица од споменатите целни групи.	

⁸ Лицата од оваа целна група ќе засноваат работен однос со најмногу 20 часа во недела согласно Закон за социјална заштита

⁹ Целна група на ИПА II Директен грант кон АВРСМ (реф. бр. 12-7581/1 од 19.09.2019) и Адендум бр.1 (реф.бр. 12-6178/1 од 14.09.2022) се лица корисници на гарантирана минимална помош (ГМП), млади лица до 29 години, жени, роми, лица со попреченост, долгорочно невработени лица (над 12 месеци во евиденција)

¹⁰ За 666 лица, 50% од вкупниот износ на субвенција ќе се обезбедат од ИПА II - четврти директен грант)

Работодавачот може да му исплати на работникот и повисока плата.

Вкупната финансиска поддршка за едно лице за период од **6 месеци изнесува 114.000 денари.**

Средствата ќе се исплаќаат месечно, по доставен доказ за исплатена плата од страна на работодавач за целиот период на субвенционирање, по реализацијата на вработувањето со полно работно време, во согласност со одредбите и условите наведени во Договорот за субвенција.

Корисници

Микро, мали и средни фирми, социјални претпријатија и граѓански (непрофитни) организации што се занимаваат со економска активност при вршење на својата дејност.

Нови претпријатија основани преку Програмата за Самовработување во 2022 година.

Невработени лица.

Начин на пријавување

За работодавачи:

Јавен повик/Известување, Пријава за учество и Барање за посредување при вработување.

За невработени лица:

Јавен повик, Известување, Пребарување од евиденцијата на невработени лица по основ на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација.

Критериуми

За работодавачи:

- ♦ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализацијата на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број на вработени лица¹¹ на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос поради отказ од работникот, остварување на право на пензија, смрт, или неспособност за работа;
- ♦ Ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- ♦ Да нема финансиска загуба во претходната година.¹²
- ♦ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации што во моментот на аплицирање немаат вработено лице.
- ♦ Лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал една година пред вработување во активната мерка, истите нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач, со исклучок на граѓанските организации.
- ♦ Бројот на ново-вработени лица што работодавачот може да ги добие преку програмата за поддршка за вработување не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени во претходната календарска година, при што максималниот број не може да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година, освен при вработување на корисници на гарантирана минимална помош каде максималниот број на вработени лица со ова мерка не е ограничен. Работодавач што има едно вработено лице, граѓанските организации што немаат ниту едно вработено лице и кај правните субјекти регистрирани по 01.07.2022 година, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице. Работодавач за исто лице не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување без разлика на која мерка се однесува.

¹¹ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување.

¹² Овој критериум не важи за правните субјекти кои се регистрирани по 01.07.2022 година.

Обврски

За работодавачи: Работодавачот што вработува невработено лице е должен да го задржи лицето во вкупен работен однос од:

- ◆ **12 дополнителни месеци** ако користи за 6 месеци субвенционирање (вкупен период на вработување 18 месеци)
- ◆ **3 дополнителни месеци**, ако користи 6 месеци субвенционирање (за корисници на гарантирана минимална помош; долгорочно невработени лица; жени; млади до 29г, Роми, лица со попреченост)¹³ (вкупен период на вработување 9 месеци)
 - Доколку на работникот за кој е исплатена субвенција, му престане работниот однос во било кој период (периодот на субвенција и дополнителниот период за кој е должен да го задржи работникот во работен однос), освен во случај на смрт, пензија и неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго невработено лице- активен барател на работа што припаѓа на било која категорија во рамките на целните групи опфатени со оваа мерка. Во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).
 - Работодавачот е должен за целиот период (периодот на субвенција и дополнителниот период за кој е должен да го задржи работникот во работен однос) да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање вклучително и бројот на лицата вработени преку оваа мерка), освен во случај на престанок на работниот однос поради смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице- со цел надополнување на бројот, во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните Упатства и договорот¹⁴.

Реализација

Јавен повик/Известување, Пријава за учество, Посредување и повикување од евиденцијата од страна на вработеното лице во Центарот за вработување, известување од страна на центрите за социјална работа, Селекција, вработување, потпишување на договор, мониторинг.

Наслов на мерката	2.2 Вработување и раст на правни субјекти
Цел на мерка	Поддршка во креирање на нови работни места во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија и граѓански организации
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	536 невработени лица евидентирани во АВРСМ од следните целни групи: млади лица до 29 години, лица над 29 години, корисници на гарантирана минимална помош, Роми и жени Ромки со заршено средно или високо образование.

¹³ Согласно IPA II Директен грант кон АВРСМ (реф. бр. 12-7581/1 од 19.09.2019) и Аддендум бр.1 (реф.бр. 12-6178/1 од 14.09.2022)

¹⁴ Договорот се склучува со правното лице и со управителот/одговорното лице – со цел преземање на одговорност за неисплатени обврски во случај на престанок на правниот субјект.

¹⁴ Договорот се склучува со правното лице и со управителот/одговорното лице – со цел преземање на одговорност за неисплатени обврски во случај на престанок на правниот субјект.

Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, ЦРРСМ, УЛП, ЦСР
Висина на финансиската поддршка	
<p>Поддршка за ново вработување до 460.000 денари, 768.750 денари, 1.000.000 денари или 1.100.000 денари (во зависност од возраста и од бројот на одобрени вработувања).</p> <p>Висината на грантот за вработување на едно лице на возраст над 29 години изнесува 92.000 денари, за лица до 29 години возраст висината на грантот за вработено едно лице изнесува 153.750 денари, за лица корисници на гарантирана минимална помош и за невработени лица од ромска етничка заедница, висината на грантот за вработено едно лице изнесува 200.000 денари и за жени Ромки со завршено средно или високо образование висината на грантот ќе изнесува 220,000 денари.</p>	
Корисници	
<p>Микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија и граѓански организации заинтересирани за отворање нови работни места. Нови претпријатија основани преку Програмата за Самовработување во 2022 година. Невработени лица.</p>	
Начин на пријавување	
<p>Јавен повик/Известување, Пријава, Посредување и повикување од евиденцијата од страна на вработеното лице во Центарот за вработување.</p>	
Критериуми	
<p>Учеството во програмата и селекцијата на работодавачи ќе се врши во согласност со следните критериуми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица¹⁵ на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ од работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа. ◆ Ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување; ◆ Да нема финансиска загуба во претходната година¹⁶; ◆ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации што во моментот на аплицирање можат да немаат вработено лице; ◆ Лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал една година пред вработување во активната мерка, истите нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач, со исклучок на граѓанските организации. ◆ Бројот на ново вработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, при што максималниот број неможе да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година. Работодавач кој има едно вработено лице, граѓанските организации и кај правните субјекти регистрирани по 01.07.2022 година што немаат ниту едно вработено лице, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице. ◆ Работодавач за исто лице не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување без разлика на која мерка се однесува. 	
Обврски	

¹⁵ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување

¹⁶ Овој критериум не важи за правните субјекти кои се регистрирани по 01.07.2022 година.

- ◆ Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години и 12 месеци доколку станува збор за лица од следните целни групи:
 1. Лица до 29 години
 2. Корисници на гарантирана минимална помош
 3. Роми и
 4. Жени Ромки со завршено средно и високо образование, сметано од денот на засновање на работниот однос.
- ◆ Доколку лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице активен барател на работа од истата целна група (по возраст и финансиска поддршка), во спротивно е должен да го врати износот на средствата сразмерно со преостанатото време до истекот на рокот.
- ◆ Работодавачот е должен целиот период на предвидената обврска да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање, вклучително и бројот на лицата вработени преку оваа мерка), освен во случај на смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице- со цел надолнување на бројот, во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).

Реализација

- ◆ Јавен повик
- ◆ Апликација
- ◆ Селекција
- ◆ Вработување
- ◆ Потпишување Договор за грант
- ◆ Исплата на парични средства за набавка на нова опрема и/или материјали
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	2.3 Поддршка за вработување на лица со попреченост
Цел на мерката	Да се зголеми вработливоста и можностите за вработување на евидентираните невработени лица со попреченост
Целна група	Невработени лица со попреченост евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	300 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежни институции	АВРСМ

Висина на финансиската поддршка

- **Вработување на лице со попреченост на неопределено време**, за што се доделуваат 20 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, односно 40 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, доколку станува збор за слепо лице или за лице со попреченост што се движи со помош на инвалидска количка.

- **Адаптација на работно место**, за што се доделуваат средства во висина до 100.000 денари
- **Набавка на опрема**, за што се доделуваат средства во висина до 200 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија во претходната година, при што основен критериум за висината на доделените средства е бројот на вработени лица со попреченост.
- **Работен асистент на лице со попреченост**, кое е вклучено во работно оспособување на негово барање или на барање на работодавачот.
- **Работно оспособување** на вработени и невработени лица со попреченост.

Корисници

- ◆ Лица со попреченост кои самостојно вршат дејност како трговец поединец, работодавач или има својство на работодавач.
- ◆ Трговски друштва за вработување на лица со попреченост-заштитни друштва.
- ◆ Државна администрација.
- ◆ Единиците на локалната самоуправа и Град Скопје.
- ◆ Јавните претпријатија, агенции, фондови и други државни институции.

Начин на пријавување

Согласно со Законот за вработување на инвалидни лица („Службен весник на РМ“ бр.44/2000, 16/2004, 62/2005, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 161/2008, 99/2009, 136/2011, 129/2015, 147/2015 и 27/2016, 99/2018 и „Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 103/21) и Правилникот за критериумите и начинот на доделување неповратни средства од Посебниот фонд („Службен весник на РМ“ бр. 156/2008 и 163/2015). Барањето за доделување на неповратни средства од **Посебниот фонд** корисникот го поднесува до Управниот одбор на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, преку Центарот за вработување на чие подрачје е седиштето на работодавачот.

Критериуми

Критериумите се дефинирани со Правилникот за критериумите и начинот доделување на неповратни средства од Посебниот фонд за подобрување на условите за вработување и работење на лица со попреченост („Службен весник на РМ“ бр. 156/2008 и 163/2015).

Обврски

- ◆ При вработување на лице со попреченост, корисникот на средствата е должен да создаде соодветни услови за работење и адаптација на работното место во зависност од работното место, видот и степенот на образованието и видот и степенот на попреченост на лицето со попреченост што се вработува;
- ◆ Корисникот на средства од Посебниот фонд не смее да го намали вкупниот број на вработени лица со попреченост за чие вработување се користени неповратни средства (во рок од 3 години од денот на вработувањето на лицето со попреченост за кое се искористени средства по основ на вработување, освен ако престанокот е по сила на закон или во случај на смрт, или 3 години од денот на доделувањето средства за набавка на опрема);
- ◆ Корисникот на средства е должен на вработените лица со попреченост редовно да им исплаќа плата во согласност со закон, колективен договор и договорот за вработување и
- ◆ Лицата со попреченост треба да работат на соодветно работно место во согласност со наодот.

Реализација

- ◆ Управниот одбор на Агенцијата за вработување донесува решение за доделување на средства од Посебниот фонд по поднесено барање во рок од 90 дена од денот на поднесување на барањето;
- ◆ Врз основа на донесеното решение, се изготвува Договор за исплата на доделени средства од Посебниот фонд и
- ◆ По доставување на банкарска гаранција од страна на корисникот на средствата, се врши исплата на доделените средства.

3. ОБУКИ

Обуките имаат за цел да ги подобрат вештините и квалификациите на невработените лица за нивна поуспешна интеграција на пазарот на труд.

Наслов на мерката	3.1 Обука на работно место кај конкретен работодавач
Цел на мерката	Целта на мерката е стекнување на вештини на невработените лица за извршување на работните задачи во согласност со потребите на работодавачот
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ (корисници на ГМП, жени, роми, млади до 29г., лица со попреченост и долгорочно невработени)
Опфат на мерката	172 невработени лица евидентирани во АВРСМ од кои 150 финансирани преку АВРСМ- потсетка за активни програми и мерки за вработување 22 преку АВРСМ – ИПА II четврти директен грант
Надлежна институција	АВРСМ, ЦРРСМ и УЛП

Висина на финансиската поддршка

Лица што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од **11.000 денари** со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката до 3 месеци. Надоместоците кон невработените лица ќе бидат исплатени од страна на АВРСМ.

На работодавачот ќе му биде исплатен еднократен износ од 25.000 денари по обучено лице по завршена обука.

Корисници

Невработени лица од евиденција на АВРСМ со минимум завршено основно образование
Работодавачи

Начин на пријавување

За работодавачи:

Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата, Програма за обука

За невработени лица:

Пребарување од евиденцијата на невработени лица¹⁷, врз основа на профилирање и ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и изјава за согласност.

Критериуми

За работодавачи:

- ◆ Работодавачот треба да има вработено најмалку едно лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации и работодавачи кои ќе вклучат во обука жени од ромската етничка заедница;
- ◆ На денот на аплицирање ги имаат подмирено сите обврски врз основа на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување и
- ◆ Бројот на лица вклучени во обука не може да биде поголем од 50% од вкупниот број на вработени лица на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации и работодавачи кои ќе вклучат во обука жени од ромската етничка заедница.

¹⁷ Само за учесници во мерката финансирани преку ИПА II средства

За невработени лица:

- ◆ минимум завршено основно образование

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица што нема да се вработат, ќе имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Работодавач што ќе вработи повеќе од 50% од лицата што биле на обука, за тие лица ќе може да ги користи мерките од Програмата 2 во согласност со утврдените критериуми.

Обврски

За работодавачи:

- ◆ Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука (неверификуван) во согласност со претходно утврден план за неа;
- ◆ Работодавачот е должен да назначи ментор за лицата на обука;
- ◆ работодавачот има обврска да вработи најмалку 50%¹⁸ од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 3 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката или доколку на истите по засновање на работниот однос во период од 3 месеци им престане работниот однос, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, должен е да вработи друго невработено лице од лицата кои успешно ја завршиле обуката или друго евидентирано невработено лице;
- ◆ За време на обуката и периодот за кој работодавачот има обврска да го задржи лицето на работа (6 месеци), работодавачот е должен да не го намали вкупниот број на работници на неопределено време кој го имал на денот на аплицирање. Во спротивно е должен да го врати целиот исплатен износ;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ◆ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место - во рок од 24 часа да го известат работодавачот за причината поради која отсутува и донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот. Правото на обука на кандидатот престанува: ако кандидатот самоволно ја напушти обуката; ако е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката; ако направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание и ако од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок) не присуствувал на најмалку 70% од обуката. Освен во случај ако престанокот на обуката е од оправдани причини, во сите други наведени случаи кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година. На невработените лица кои присуствувале на минимум 70% од предвидените часови за тој месецим се исплаќа 11.000 денари месечно (со вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување);
- ◆ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос е должен да ги врати средствата;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за работодавачи
- ◆ Пријава за учество во обуката од заинтересирани работодавачи
- ◆ Селекција на работодавачи
- ◆ Селекција на невработени лица
- ◆ Договор со работодавач и со невработено лице
- ◆ Обука на невработени лица
- ◆ Вработување

¹⁸ Доколку работодавачот обучувал едно лице, има обврска да го вработи истото.

Наслов на мерката	3.1 (А) Обука на работно место со субвенционирано вработување (пилот мерка)
Цел на мерката	Целта на мерката е стекнување на стручни знаења и вештини за извршување на работните задачи и поттикнување вработување на евидентирани невработени лица кои потешко се вклучуваат на пазарот на трудот
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ (корисници на ГМП, жени, роми, млади до 29г., лица со попреченост и долгорочно невработени)
Опфат на мерката	200 невработени лица евидентирани во АВРСМ со минимум завршено основно образование
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, ЦСР, ЦРПСМ, УЈП
Висина на финансиската поддршка	
<p>Лица што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 11.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката до 3 месеци. Надоместоците кон невработените лица ќе бидат исплатени од страна на АВРСМ. На работодавачот ќе му биде исплатен еднократен износ од 25.000 денари по обучено лице по завршена обука.</p> <p>По завршување на обуката на работно место, работодавачот е обврзан да ги вработи сите обучени лица за што ќе добие субвенција за вработување во форма на финасиска поддршка за бруто плата во износ од 19.000 денари месечно во период од 6 месеци со полно работно време. Работодавачот има обврска да го задржи на работа субвенционираниот работник во период од вкупно 18 месеци и да не го намали вкупниот број на вработени на неопределено време.</p>	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи	
Начин на пријавување	
<p>За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата, Програма за обука</p> <p>За невработени лица: Јавен повик / Известување, Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и изјава за согласност..</p>	
Критериуми	
<p>За работодавачи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Работодавачот треба да има вработено најмалку едно лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации и работодавачи кои ќе вклучат во обука жени од ромската етничка заедница; ◆ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализацијата на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на 	

вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос поради отказ од работникот, остварување на право на пензија, смрт, или неспособност за работа;

- ◆ На денот на аплицирање ги имаат подмирено сите обврски врз основа на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување и
- ◆ Бројот на лица вклучени во обука и бројот на лица што ќе се вработат со оваа мерка не може да биде поголем од 50% од вкупниот број на вработени лица на неопределено време. Работодавач што има едно вработено лице и граѓанските организации што немаат ниту едно вработено лице ќе бидат поддржани со едно лице. Максималниот број не може да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година;
- ◆ Предност ќе имаат работодавачите кои се извозно ориентирани

За невработени лица:

- ◆ Минимум завршено основно образование

Обврски

За работодавачи:

- ◆ Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука, во согласност со претходно утврден план за неа;
- ◆ Работодавачот е должен да назначи ментор за лицата на обука;
- ◆ работодавачот има обврска да ги вработи лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 18 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката или доколку на истите по засновање на работниот однос во период од 18 месеци им престане работниот однос, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, должен е во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице;
- ◆ За време на обуката и периодот за кој работодавачот има обврска да го задржи лицето на работа (18 месеци), работодавачот е должен да не го намали вкупниот број на работници на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање вклучително и бројот на лицата поддржани преку оваа мерка), освен во случај на престанок на работниот однос поради смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице- со цел надополнување на бројот, во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).;
- ◆ За работодавачите кои се извозно ориентирани потребно е да приложат како доказ копии од извозни царински декларации од изминатите 3 години.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.¹⁹

За невработени лица:

- ◆ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место - во рок од 24 часа да го известат работодавачот за причината поради која отсутува и донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот. Правото на обука на кандидатот престанува: ако кандидатот самоволно ја напушти обуката; ако е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката; ако направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание и ако од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок) не присуствувал на најмалку 70% од обуката. Освен во случај ако престанокот на обуката е од оправдани причини, во сите други наведени случаи кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година. На невработените лица кои присуствувале на минимум 70% од предвидените часови за тој месец се исплаќа 11.000 денари месечно (со

¹⁹ Договорот се склучува со правното лице и со управителот/одговорното лице – со цел преземање на одговорност за неисплатени обврски во случај на престанок на правниот субјект.

вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување);

- ◆ Кандидатот што ќе ја заврши обуката, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос е должен да ги врати средствата.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за работодавачи
- ◆ Пријава за учество во обуката од заинтересирани работодавачи
- ◆ Селекција на работодавачи
- ◆ Селекција на невработени лица
- ◆ Договор со работодавач и со невработено лице
- ◆ Обука на невработени лица
- ◆ Вработување
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	3.2 (а) Обука за стручни квалификации според барање на работодавачите
Цел на мерката	Целта на мерката е да се обезбеди обука за стручни квалификации спроведени од верификувани обучувачи според барањата на работодавачите. Обуката ќе се реализира во тесна соработка со работодавачите и спроведувачите на обуката
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	165 невработени лица евидентирани во АВРСМ од кои 15 лица ќе бидат идентификувани и финансирани преку проектот „Зајакнување на националните и локални системи за поддршка и ефективна социо-економска интеграција на повртаниците“ ²⁰
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, УНДП, МОН, ЦОВ, работодавачи, спроведувачи на обука.
Висина на финансиската поддршка	

Лица што ќе посетуваат обука преку мерката ќе добијат месечен надоместок во висина од **11.000 денари**, со вклучено осигурување во случај на несреќа на работно место и данок на личен доход за времетраењето на обуката од **3 до 4 месеци**.

Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок во висина до **30.000 денари** за лице на обука.

Корисници

Невработени лица од евиденција на АВРСМ со минимум завршено основно образование
Работодавачи

Начин на пријавување

²⁰ Регионален проект за социо-економска интеграција на повртаниците во Западен Балкан се имплементира од страна на УНДП, а е финансиран од Европската комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020)

За работодавачи:

Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата²¹

За невработени лица:

Известување, Пријава и Изјава за согласност, Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ.

Спроведувачи на обука:

Од регистарот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН.

Од евиденцијата на МОН за средни стручни училишта со верификувана програма за обука.

Критериуми**За работодавачи:**

- ◆ Обезбедување простории/капацитети, опрема за реализација на обуката

За спроведувачите на обука:

- ◆ Важечка верификација за реализација на обука и/или профил на занимање од потребната струка

За невработени лица:

- ◆ Селекцијата на невработени лица од евиденцијата на АВРСМ ја врши работодавачот

КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски**За спроведувачите на обука:**

- ◆ Приспособува програма за обука во период од 3 до 4 месеци, во согласност со потребите на работодавачите, верификувана од ЦОВ и МОН;
- ◆ На невработените лица кои присуствувале на минимум 70% од предвидените часови за тој месец, им исплаќа 11.000 денари (со вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување) обезбедени преку мерката, а предвидени во договор за учество во мерката;
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките и доказ за исплатени средства на кандидатите;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ) и
- ◆ По завршување на обуката, доставува до УНДП и АВРСМ збирен извештај и евалуација на реализираната обука.

За невработени лица:

- За времетраење на обуката кандидатот е должен:
 - ◆ Редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го известат работодавачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување. Во спротивно ќе биде исклучен од обуката;
 - ◆ Да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката

²¹ Пријавувањето работодавачите може да го направат online

поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот.

- Правото на обука на кандидатот престанува ако кандидатот:
 - ◆ Не присуствувал на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок);
 - ◆ Самоволно ја напушти обуката;
 - ◆ Е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката и направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание.
 - ◆ Во случај на престанокот на обуката, кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката поради оправдани причини;
 - ◆ Доколку настане престанок на обуката согласно горе-наведените причини, работодавачот во соработка со надлежниот Центар за вработување може да направи замена со друго лице од евиденцијата на АВРСМ во период до 1 месец од почетокот на обуката;
 - ◆ По завршување на обуката, кандидатот полага завршен испит пред Комисија и доколку не се јави/не присуствува на полагањето на завршниот испит, должен е да ги врати дотогаш исплатените средства и се брише од евиденција на невработени лица за период од една година и
 - ◆ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос должен е да ги врати средствата, освен во случај на вработување кај друг работодавач.

За работодавачи:

- ◆ Утврдува минимални критериуми за селекција на невработени лица;
- ◆ Активно учествува во реализацијата на обуката;
- ◆ Доколку е во можност го дополнува/ ко-финансира месечниот надоместок на лицата упатени на обука, што соодветно се рефлектира и во договорот;
- ◆ По завршувањето на обуката, во рок од 3 дена работодавачот има обврска да вработи најмалку 50% од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 6 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката, должен е да ги врати средствата во вкупен износ до 30.000 денари по обучено невработено лице за лицата кои не ги вработил, а кои се утврдени со договорот, освен во случај кога некое од обучените невработени лица одбиле вработување и
- ◆ Доколку на работникот му престане работниот однос пред истекот на 6 месеци, работодавачот е должен во рок од 30 дена да вработи друго невработено лице од лицата кои успешно ја завршиле обуката или друго евидентирано невработено лице. Во спротивно е должен средствата искористени за обука во износ до 30.000 денари за лице да ги врати во сразмерен износ.

Реализација

- ◆ Пријава за учество на работодавачи
- ◆ Селекција на работодавачи
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука
- ◆ Известување за невработени лица
- ◆ Селекција на невработени лица
- ◆ Обука на невработени лица
- ◆ Вработување
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката

3.2 (б) Стручни обуки според барање на работодавачите

Цел на мерката

Целта на мерката е да се обезбеди обука за стручни квалификации според барањата на работодавачите. Обуката ќе се реализира во тесна соработка со приватниот сектор.

Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ со минимум завршено основно образование
Опфат на мерката	215 невработени лица евидентирани во АВРСМ од кои 15 лица ќе бидат идентификувани и финансирани преку проектот „Зајакнување на националните и локални системи за поддршка и ефективна социо-економска интеграција на повртаниците“ ²²
Надлежна институција	УНДП, МТСП, АВРСМ, МОН, ЦОВ, работодавачи - спроведувачи на обука.
Висина на финансиската поддршка	
<p>На лицата што ќе посетуваат обука за стручни квалификации, ќе им се биде исплатен месечен надоместок во висина од 11.000 денари од буџетот на мерката со вклучено осигурување во случај на несреќа на работно место и данок на личен доход за времетраењето на обуката од 3 месеци.</p> <p>Работодавачите-спроведувачи на обука за стручни квалификации, ќе добијат надоместок во висина до 25.000 денари за лице на обука.²³</p>	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи-спроведувачи на обука	
Начин на пријавување	
<p>За работодавачи-спроведувачи на обука: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата²⁴</p> <p>За невработени лица: Известување, Пријава и Изјава за согласност, Пребарување од евиденцијата на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ.</p>	
Критериуми	
<p>За работодавачи-спроведувачи на обука:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Обезбедување простории/капацитети, ментори, како и опрема за реализација на обуката за стручни квалификации ◆ Подготовка на план за обука со динамика и распоред на часови и модули 	
КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ	
По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.	
Обврски	

²² Регионален проект за социо-економска интеграција на повртаниците во Западен Балкан се имплементира од страна на УНДП, а е финансиран од Европската комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020)

²³ Износот на обуката која се реализира од страна на самите работодавачи се наведува во Планот за обука, истиот не може да надмине 25.000 денари по лице на обука. Планот за обука и потребните средства за реализација на истата ги одобрува Работното тело задолжено за реализација на мерката, и Комисијата за селекција на АВРСМ.

²⁴ Пријавувањето за учество во мерката, работодавачите може да го направат online

За работодавачите-спроведувачи на обука за стручни квалификации:

- ◆ Приспособува програма за обука во период од 3 месеци, во согласност со потребите;
- ◆ На невработените лица кои присуствувале минимум 70% од предвидените часови за тој месец им исплаќа 11.000 денари (со вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување) обезбедени преку мерката, а предвидени во договор за учество на мерката;
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките и доказ за исплатени средства на кандидатите;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења и по завршување на обуката доставува до УНДП и АВРСМ збирен извештај и евалуација на реализираната обука;
- ◆ Утврдува минимални критериуми за селекција на невработени лица;
- ◆ Активно учествува во реализацијата на обуката;
- ◆ Работодавачот кој сам ја реализира обуката назначува ментор за практичниот дел од обуката
- ◆ Доколку е во можност работодавачот го дополнува/ко-финансира месечниот надоместок на лицата упатени на обука, што соодветно се рефлектира и во договорот
- ◆ По завршувањето на обуката, во рок од 3 дена, работодавачот има обврска да вработи најмалку 50% од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 6 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица кои успешно ја завршиле обуката, должен е да ги врати средствата во вкупен износ до 25.000 денари по обучено невработено лице, освен во случај кога некое од обучените невработени лица одбиле вработување;
- ◆ Доколку на работникот му престане работниот однос пред истекот на 6 месеци, работодавачот е должен во рок од 30 дена да вработи друго невработено лице од лицата кои успешно ја завршиле обуката или друго евидентирано невработено лице, во спротивно е должен средствата искористени за обука во износ до 25.000 денари за лице да ги врати во сразмерен износ.

За невработени лица кои следат обука за стручни квалификации:

- За времетраење на обуката кандидатот е должен:
 - ◆ редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го известат работодавачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката и
 - ◆ да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот.
- Правото на обука на кандидатот престанува ако кандидатот:
 - ◆ не присуствувал на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок);
 - ◆ самоволно ја напушти обуката и
 - ◆ е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката и направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание.
- Во случај на престанокот на обуката кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката поради оправдани причини.
- Доколку настане престанок на обуката согласно горе-наведените причини, работодавачот во соработка со надлежниот Центар за вработување може да направи замена со друго лице од евиденцијата на АВРСМ во период до 1 месец од почетокот на обуката;
- По завршување на обуката, кандидатот полага завршен испит и доколку не се јави/не присуствува на полагањето на завршниот испит, должен е да ги врати дотогаш исплатените средства и се брише од евиденција на невработени лица за период од една година.
- Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос е должен да ги врати средствата, освен во случај на вработување кај друг работодавач.

Реализација

- ◆ Пријава за учество од страна на работодавач за обука за стручни квалификации;
- ◆ Селекција на невработени лица за учество во обука за стручни квалификации;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука за стручни квалификации;
- ◆ Известување за невработени лица за обука за стручни квалификации;
- ◆ Селекција на невработени лица за обука за стручни квалификации;
- ◆ Обука за невработени лица, и
- ◆ Мониторинг.

Наслов на мерката	3.2 (в) Развој на вештини преку обуки за зголемување на вработливоста на ранливите повратници од земјите на ЕУ со особено внимание на Ромите
Цел на мерката	Целта на мерката е преку обезбедување можности за вклучување на пазарот на труд да ја зголеми вработливоста на ранливите повратници од земјите на ЕУ со особено внимание на Ромите.
Целна група	Невработени лица ²⁵
Опфат на мерката	210 невработени лица
Надлежна институција	УНДП, МТСП, АВРСМ и општините Шуто Оризари, Прилеп и Штип .
Висина на финансиската поддршка	
<p>Лица кои преку услуги ќе бидат идентификувани во 3-те пилот општини ќе посетуваат основна обука за меки и дигитални вештини. За време на обуката лицата немаат право на надоместок.</p> <p>Обуката ќе биде достапна за кандидати од 3-те пилот општини т.е. обука за меки и основни дигитални вештини ќе поминат 210 лица. Овие обуки ќе се спроведат од консултантска компанија ангажирана од страна на УНДП врз основа на утврдени критериуми.</p>	
Корисници	
Невработени лица	
Начин на пријавување	
<p>За невработени лица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Известување, Пријава и Изјава за согласност, листи на невработени лица доставени од НВО партнери на проектот и 3-те пилот општини. 	
Критериуми	
За невработени лица:	

²⁵ Фокусот на мерката е на следната целна група: Ранливите повратници од земјите на ЕУ со особено внимание на Ромите. Мерката ќе се реализира во општините Шуто Оризари, Штип и Прилеп.

- ◆ Учесството на невработени лица ќе се обезбеди по идентификацијата и потврдата за припадноста во целната група со поддршка на центрите за вработување на АВРСМ и граѓанските организации кои работат во областа на поддршка на повратници и други лица во ризик од социјално и економско исклучување.

КОМБИНАЦИЈА СО ОСТАНАТИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За 3-те пилот општини

- Склучување меморандиум за соработка со локални НВО
- Идентифкување на кандидати за учество во активноста
- Подготовка на список на соодветни кандидати
- Склучување на договоро со локалното НВО и кандидатите за учество во обука за меки и основни дигитални вештини
- Доставување на финална информација до УНДП и АВРСМ

За консултантска компанија:

- Доставува извештај за текот на активноста и извештај за резултатите од реализацијата на активноста;
- По завршување на активноста доставува до УНДП и АВРСМ збирен извештај и евалуација на реализираната обука.

За невработени лица кои следат обука за меки и основни дигитални вештини

- За времетраење на обуката кандидатот е должен редовно да ја посетува истата.

Реализација

- ◆ Пријавување на заинтересирани лица - повратници за зголемување на вработливоста на
- ◆ Проценка и изработка на индивидуален план за вработување
- ◆ Обука за меки и основни дигитални вештини
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	3.3 Обуки за побарувани занимања
Цел на мерката	Целта на мерката е преку обука да се задоволат потребите од побарувани занимања, социјални услуги ²⁶ и квалификации што водат до „зелени работни места“, е-трговија.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ (корисници на ГМП, жени, роми, млади до 29г., лица со попреченост и долгорочно невработени, лица со минимум завршено основно образование)

²⁶ Согласно новиот Закон за социјална заштита - се лични асистенти за лица со попреченост и даватели на услуга :помош и нега во домот-негователи

Опфат на мерката	930 вкупно невработени лица ИПА II – четврти директен грант
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, МОН, ЦОВ, и верификувани спроведувачи на обуки
Висина на финансиската поддршка	
<p>Лицата што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 9.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката.</p> <p>Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок од вкупно 24.000 денари по обучено лице . Обуката ќе се реализира во времетраење од 3 месеци. Предност за вклучување во обуките ќе имаат корисниците на гарантирана минимална помош.</p>	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ со минимум завршено основно образование	
Начин на пријавување	
<p>За спроведувачи на обука: Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и изјава за согласност.. Јавен повик, Пријава за учество во обуките од страна на верификувани спроведувачи преку јавен повик објавен од ЦОВ и/или од регистарот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН.</p> <p>За невработени лица: Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и Изјава за согласност.</p>	
Критериуми	
<p>За спроведувачите на обука:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Спроведувачот на обука за побарувани занимања треба да има важечка верификација за реализација на обука <p>За невработени лица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Исполнети минимални квалификации за следење на обуката. 	
КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ	
По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.	
Обврски	

За спроведувачи на обука

- ◆ Спроведува обука верификувана од ЦОВ и МОН;
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ) ;
- ◆ На лицата кои успешно ќе го положат испитот им издава сертификат пропишан од МОН/ЦОВ.
- ◆ Спроведувачот на обука доставува завршен извештај и евалуација за реализираната обука.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ◆ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката, во случај на спреченост за присуство, во рок од 24 часа да го известат спроведувачот на обуката за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран, да го почитува пропишаниот ред и да го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести. Кандидатот кој ќе престане да ја посетува обуката односно практичната работа од неоправдани причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година и
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за спроведувачи на обуки;
- ◆ Пријава за учество на спроведувачи на обука; Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Обука на невработени лица и;
- ◆ Мониторинг.

Наслов на мерката	3.4 Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д - категорија
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста на евидентираниите невработените лица преку стекнување на вештини, согласно побарувањата во сообраќајната струка и искажаните потреби за работна сила во оваа стопанска гранка и нивно вработување.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	100 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ, Авто школи, транспортни фирми
Висина на финансиската поддршка	
Обуките и полагањата ќе се реализираат во лиценцирани автошколи. Обуките ќе бидат насочени кон занимања кои се побарувани на пазарот на трудот во сообраќајната струка т.е. ќе бидат насочени кон	

задоволување на потребите на транспортните фирми од возачи со положен возачки испит за категорија „Ц“, „ЦЕ“ и „Д“ кај спроведувачи на обуки пријавени на јавен оглас. Лицата кои успешно ќе ја завршат обуката, ќе имаат право да полагаат за возачки испит во лиценцирани испитни центри. Обуката ќе трае еден месец.

Корисници

Невработени лица од евиденција на АВРСМ со минимум завршено основно образование

Начин на пријавување

За спроведувачи на обука:

Постапка за доделување на договор за јавна набавка

За невработени лица:

Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност.

Критериуми

За спроведувачите на обука:

- ◆ Обуките ќе се спроведуваат од страна на селектирани лиценцирани автошколи, а по завршувањето на обуката (теоретски и практичен дел), успешните кандидати ќе полагаат за возачки испит за категорија „Ц“, ЦЕ или „Д“ во испитни центри лиценцирани за организирање и спроведување на возачки испит за оваа категорија.

За невработени лица:

- ◆ Лицата заинтересирани за учество во обуката да се од евиденцијата на активни баратели на работа во АВРСМ;
- ◆ Исполнети минимални квалификации за следење на обуката.
- ◆ Лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Ц“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 1 година), полни 21 година и важечка возачка дозвола за категорија „Б“;
- ◆ Лицата кои ќе се вклучат во обуката за „ЦЕ“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 1 година), полни 21 година и важечка возачка дозвола за категорија „Ц“;
- ◆ Лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Д“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 2 години), полни 24 години и важечка дозвола за категорија „Ц“;

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план

Обврски

За спроведувачи на обука

- ◆ Спроведува обука.
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ;

- ◆ За бројот на лицата кои успешно ќе го положат испитот им издава сертификат;
- ◆ Лиценцираната автошкола доставува завршен извештај до АВРСМ.

За невработени лица:

- ◆ Редовна посета на обуката;
- ◆ Лицето кое ќе престане да ја посетува обуката од неоправдан причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година;
- ◆ По завршената обука и положен испит, невработеното лице ќе се стекне со потврда за издавање на возачка дозвола за категорија „Ц“, ЦЕ или „Д“, податок што ќе биде внесен во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице. Во случај лицето да не го положи испитот во предвидениот рок има право повторно да го полага на сопствен трошок.
- ◆ Кандидатот има обврска во рок од 4 месеци од завршување на обуката да го полага испитот за стекнување со возачка дозвола за Ц, ЦЕ и Д- категорија.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Постапка за доделување на договор за јавна набавка;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Обука на невработени лица;
- ◆ Мониторинг.

4. ОБУКИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ

Наслов на мерката	4.1 Обуки за напредни ИТ вештини
Цел на мерката	Мерката има за цел да се надградат вештините на невработените лица на возраст до 40 години во областа на информациските технологии заради зголемување на нивната конкурентност и побрза интеграција на пазарот на трудот.
Целна група	Невработени лица до 40 години, евидентирани во АВРСМ со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	735 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опис на мерката	<p>Обуките за напредни вештини од областа на информациските технологии ќе се спроведуваат за следниве модуларни програмски пакети:</p> <p>1. IT Security Specialist (_30_ лица) ИТ Безбедноста е клучна за секоја компанија и мора да биде на највисоко ниво во време кога се сочуваме со се повеќе сајбер закани. Една од најбрзо растечките и најдефицитарните професии во светски рамки е ИТ Специјалист за Безбедност. Улогата на инженерот за безбедност е клучна во секоја компанија и тој мора да се погрижи и да дизајнира системи кои можат да се справат со нарушувања како што се природни катастрофи или малициозни сајбер напади. Тие се првата одбранбена линија на секоја компанија, против неовластен пристап од надворешни извори и потенцијални безбедносни закани. Тие не само што знаат како точно да ги одредат потенцијалните закани, туку знаат како да планираат и да ја подготват инфраструктурата на компанијата пред да се случат било какви безбедносни закани. Тие дејствуваат како еден тим за безбедност преку имплементирање и тестирање стратегии, известување за безбедносни инциденти кои би помогнале за идна подготовка, следење на статусот на безбедноста на мрежата и едукација на вработените како би ја подигнале свесноста за безбедност.</p> <p>За да се биде Security Specialist потребно е да се посети обуката CCNA: Cisco Certified Network Associate (40 часа), CND: Certified Network Defender (40 часа), работа на реален проект (24 часа) како и обука за планирање и развој на кариера (9 часа) и полагање на официјален Certified Network Defender испит за добивање на сертификатот Certified Network Defender (CND).</p> <p>Работни позиции: специјалист за ИТ безбедност Индустрии: Сите индустрии односно Телеком, ИТ, Банкарски, Производство, Фармација, државни институции</p> <p>2. AWS Cloud Administrator (_70_ лица) Концептот на Cloud технологијата не е нов, но тотално ја трансформира денешната ИТ индустрија. Cloud сервисите овозможуваат нов и иновативен пристап кон имплементација и користење на денешната технологија. Се повеќе фирми своите сервиси и услуги ги нудат со употреба на Cloud сервисите, како би си ги скратиле трошоците, времето за испорака на услугата, вложените пари во инфраструктура. Со самата имплементација на Cloud сервисите се отвора потребата од квалитетни Cloud администратори-архитекти кои ќе можат да ја имплементираат Cloud</p>

технолозијата и ќе помогнат за побрза адаптација. Една од најбрзо растечката Cloud платформи во светот е AWS (Amazon Web Services), пакетот обуки е одличен и ќе одговори на барањата на самите компании кој ја имплементираат AWS технолозијата и имаат се поголема потреба од вработени кој ќе им помогнат во процесот.

За да се биде AWS Cloud Administrator потребно е да се има познавање првично од мрежи, администрација на сервери како би можеле во целост да се искористат услугите и можностите кои ги нуди AWS како cloud платформа. Во таа насока потребно е да се посетат обуките AZ-800: Administering Windows Server Hybrid Core Infrastructure (32 часа), Architecting on AWS (32 часа) и AWS SysOps (24 часа), работа на реален проект (24 часа), обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и да полагање на официјален испит AWS Certified Solutions Architect – Associate (SAA-C02).

Работни позиции: AWS администратор, solutions architect, оператор со системи

Индустрин: ИТ компаии, Банки, Телекоми, големи производствени компании

3. Microsoft Data Analyst (_70_ лица)

Улогата на Microsoft Data Analyst-от во една организација е со помош на алатките на Microsoft да ги пронајде и да се поврзе со неискористените податоци, да ги трансформира во потребната форма со помош на која ќе може да креира модел на податоци кој ќе биде основа за понатамошна анализа. Секојдневните активности на Microsoft Data Analyst-от опфаќаат извлекување на податоци зачувани во SQL релациони бази на податоци, Excel или CSV-документи, податоци од интернет, податоци од социјалните мрежи, паметни уреди итн. Унифицирање и нормализирање на податоци од различни места во еден добро структуриран модел во алатката Power BI е исто така секојдневна работа со помош на која ќе се визуелизираат трендовите и откријат аномалиите во работењето на организацијата. Понатаму доаѓаат и активности поврзани со безбедно споделување на извештаите до корисниците за кои се наменети како и ажурирање на податоците во реално време. Како составен дел на анализата спаѓа и користењето на програмски јазик како што е Python како и примена на статистички методи.

За да се биде Data Analyst потребно е да се посетат курсевите DP-080: Querying Data with Microsoft Transact-SQL (20 часа), DP-900: Microsoft Azure Data Fundamentals (8 часа), PL-300: Analyzing Data with Power BI (32 часа), Analyzing Data with Python (24 часа), Работа на реален проект (24 часа) и планирање и развој на кариера (9 часа) и да се полага официјален испит Microsoft Certified: Data Analyst Associate (Exam PL-300) со цел стекнување со титула Data Analyst Associate (PL-300).

Работни позиции: аналитичар на податоци, machine learning специјалист,

Индустрин: Оваа професија наоѓа примена во сите типови на компании односно како пример: Телеком, Банки, ИТ компании, Државен сектор, Медицина, Образование.

4. Unity Game Developer (_70_ лица)

Целта на програмскиот пакет е самостојна изработка на игра, наменета за сите платформи. При изработката на играта, слушателите ќе се стекнат со програмерско (C#) и креативно познавање со цел изработка на комплетна игра од идеја до реализација. Дополнително, слушателите ќе се запознаат со Unity Game Engine-от кој претставува главната алатка за имплементирање и вкрстување на програмерскиот и креативниот дел со главна цел, финална изработка на игра. Сето ова ќе се изучува користејќи официјални работилници од Unity, проследени со официјални сертификати.

Обуката за Unity Game Developer е насочена кон стручно оспособување и совладување компјутерски вештини од областа на Game Development Industry како една од најбараните и најбрзорастечки вештини во денешно време. Програмерите на игри (game developers), се одговорни за дизајнирање и развој на видео игри за компјутери, конзоли и мобилни апликации.

За да се биде Unity Game Developer, треба да се посетуваат модулите за Unity 2D Development, Unity 3D development, Unity Mobile Game Development и да се положи глобално признаен испит Unity Certified User: Programmer.

Работни позиции: Unity Game Developer, Програмер на видео игра, Артист на видео игра.

Индустрин: Компјутерски игри, Мобилни игри, Маркетинг, Уметност, ИТ индустрија, Видео индустрија.

5. Unity VR Developer (_70_ лица)

XR Development е технолошко образование фокусирано на проширена реалност. Програмата ве подготвува за работни места во Виртуелна реалност (VR), зголемена реалност (AR) и мешана реалност (MR).

Проширена реалност (XR) се однесува на платформите на виртуелна реалност (VR), зголемена реалност (AR) и мешана реалност (MR). XR технологијата го спојува физичкиот свет со виртуелниот свет и отвора нови можности за извонредни искуства. За да се биде Unity Game Developer, треба да се посетуваат официјални обуки за Unity 2D Development (30 часа), Unity 3D development (30 часа), Unity Mobile Game Development (30 часа), Scrum Master (20 часа), работа на реален проект (24 часа), обука за планирање и развој на кариера (9 часа) и да се полага официјален испит Unity Certified User: Programmer.

Работни позиции: Специјалист за Виртуелна реалност, Специјалист за Проширена Реалност, Програмер за Видео Игри, Дизајнер за Виртуелна Реалност, Креатор на обуки во Виртуелна Реалност.

Индустрин: Архитектура, Уметност, Маркетинг, Видео индустрија, Гејминг индустрија, Интерактивни книги, Моделирање во Автомобилска индустрија, Едукација или Обуки и Тренинзи за сите професии кои што се со висок ризик, симулациски тренинг за медицина, воздухопловство, пожарна и многу други.

6. Oracle Java Developer (_70_ лица)

Јава е најуниверзална платформа која се користи во светот, обуката за Јава е битна од аспект кој ќе помогне кон развој на нови Јава програмери и воопшто на програмери. Според светските, а и нашите искуства учесниците на обуката доста лесно по завршување на обуката се способни, не само да работат како Јава програмери, туку уште повеќе, да се пренасочат и кон други технологии со што нивната вработливост се зголемува уште повеќе.

Јава е неверојатно популарен програмски јазик кој постои долго време. Најчесто се користи во развојот на веб апликации, како и апликации кои што работат со големи податочни множества, меѓутоа може да се користи и за било каков друг вид на апликации(посебно дистрибуирани системи). Јава е од суштински значење за развој на веб апликации и микро сервиси. Јава EE е моќна платформа за градење на Јава апликации. Со помош на овој пакет, учесниците на обуката ќе се запознаат со Јава и објектно-ориентирано програмирање и ќе може да градат динамични апликации кои што пренесуваат податоци од клиент на сервер и ќе научат како да работат со податоци преку градење и користење на RESTful API и веб сервиси.

За да се биде Java EE Developer потребно е да се постат обуките Java SE: Programming I (40 часа) и Java SE: Programming II (40 часа), работа на реален проект (24 часа) и обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и полагање на официјален Oracle

испит за стекнување на официјален сертификат Oracle Certified Professional, Java SE11 Developer (1ZO-819).

Работни позиции: Јава програмер, веб девелопер

Индустрii: ИТ компании, Банки, Телекоми, производствени компании, државен сектор, фармација

7. ISTQB Software tester and Test Analyst (_70_ лица)

Тестирањето на софтверот е еден од најважните процеси во креирањето на софтверот, кој се изведува за поддршка и подобрување на сигурноста и квалитетот на истиот. Истражувањата покажуваат дека 40-50 проценти од буџетот за развој на софтвер е посветен на негово тестирање. Тој процент укажува на побарувачката на работна сила, соодветно квалификувана за бараната работна позиција.

Тестирањето на софтвер е многу значајно поради следниве причини:

- Тестирањето на софтвер е навистина потребно за да се посочат дефектите и грешките што се направени за време на развојните фази.
- Тоа е од суштинско значење, бидејќи гарантира дека купувачите се сигурни и задоволни од апликацијата
- Многу е важно да се обезбеди квалитетот на производот. Квалитетниот производ што им се доставува на корисниците им помага во стекнување на нивната доверба.
- Тестирањето е неопходно за да се обезбедат услугите на клиентите, како што се: испорака на високо-квалитетен производ или софтверска апликација која бара пониски трошоци за одржување, но и попрецизни, доследни и веродостојни резултати
- Тестирањето е потребно за ефикасна работа на софтверска апликација или производ
- Важно е да се осигура дека апликацијата нема да резултира во неуспеси, бидејќи истото може да биде многу скапо во иднина или во подоцнежните фази на развојот
- Потребно е за да останете во бизнисот.

За да се биде ISTQB Test Analyst потребно е да се посетат обуките: ISTQB Software Testing Foundation (24 часа), ISTQB Agile Tester (16 часа) како и ISTQB Advanced - Test Analyst (24 часа), Scrum Master Certified (20 часа), работа на реален проект (24 часа) и обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и полагање на официјален испит ISTQB Certified Tester – Foundation level (CTFL_Cyll2018) за стекнување со титула ISTQB Certified Tester – Foundation Level (CTFL_Syll2018).

Работни позиции: софтвер тестер, quality assurance,

Индустрii: Сите индустрii во кои се користи било каков вид на софтвер односно ИТ компании, Банки, Телекоми, Државен сектор, фармација, Производствени компании

8. Python Developer (_70_ лица)

Целта на програмскиот пакет е самостојно поставување на Python работната околина и извршување на операции со различни типови на податоци и структури. Дополнително, слушателите ќе се запознаат со работа и употреба на бази на податоци, пронаоѓање и справување со грешки, читање и пишување на код. Понатаму следи имплементирање на претходно стекнатите знаења во поголеми програми, испишување на класни методи и креирање на тестови во Python. Python е програмски јазик на високо ниво, наменет за општо користење. Ги поддржува истите основи за програмирање како и кај другите јазици - loops, conditionals и functions - за склопување на софтверски алгоритми. Тој нуди синтакса која е лесна за учење и јасно читлива, па така ги намалува трошоците за одржување на програмата.

Python поддржува модули и пакети, кои помагаат во модуларноста на програмата и повторната употреба на код. Ги користи најдобрите практики како објектно-ориентиран пристап и објектно-базирани структури на податоци, со цел да создаде големи софтверски системи кои можат повторно и повторно да се употребат.

За да се влезе во светот на Python програмирањето и да се биде Python Developer, потребно е да се поминат обуките од основно (30 часа) и напредно ниво (30 часа), работа на реален проект (30 часа), Scrum Master (20 часа), обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и да се полага официјален испит Certified Entry – Level Python Programmer Certification (PCEP) за да се стекнат со титулата Certified Entry-Level Python Programmer.

Работни позиции: python програмер, програмер за вештачка интелигенција, програмер за машинско учење.

Индустрија: Осигурување, Воздухопловство, Финансии, Хардвер, Здравство, Консултантски услуги, ИТ индустрија, Софтвер.

9. Motion Graphic Designer (_70_ лица)

Дизајнерите на Motion Graphics создаваат дигитални анимации кои ги оживуваат текстот и графиката на екранот. Тие често работат како дел од тим за уредување видео за да продуцираат видео, филм, телевизиско шоу, документарец или реклама. Дизајнерите на Motion Graphics работат во филмската и ТВ индустријата, музичкиот бизнис, рекламирањето и креираат реклами за компании, големи и мали.

Движечката графика не е нов концепт и постои веќе долго време, но напредокот во оваа област е значителен и побарувачката за видео содржина е зголемена. Истражувањата покажуваат дека луѓето повеќе сакаат да ги примаат пораки во форма на видеа отколку во форма на текстови и поради тоа, бизнисите прифаќаат да ги пренесуваат пораките до соодветната публика на привлечен начин и тоа станува многу поважно од кога и да било. Освен индустријата за игри и филмови, видеата и анимациите станаа составни делови во маркетинг кампањите и брендирањето во многу индустрии. Пазарот се менува и се движиме кон виртуелен свет каде содржините и искуствата се виртуелни. Дизајнот на движечка графика се применува и во образовниот сектор за едукативни цели, каде што училиштата и образовните институции ги доставуваат содржините преку Интернет со едукативни материјали во дигитална форма и илустрации со движечка графика.

За да се биде Motion Graphic Designer, се поминуваат официјалните обуки Adobe Photoshop (30 часа), Adobe Illustrator (30 часа), AfterEffect (30 часа), Premiere pro (30 часа), работа на реален проект (24 часа), обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и да се полагаат официјалните испитите Adobe Certified Professional in Visual Effects & Motion Graphics Using Adobe After Effects.

Работни позиции: Специјалист за движечка графика

Индустрија: Филмска, музичка, видео индустрија

10. Autodesk 3D Artist (_35_ лица)

3Д-артист е одговорен за дизајнирање различни видови на модели и околина со користење на различни софтверски апликации и компјутерски алатки за претставување на висококвалитетна дигитална содржина што ќе им помогне на тимот и на клиентите да го визуелизираат објектот, предметот или карактерот. 3Д-артистите тесно соработуваат со дизајнерскиот тим за да ги проценат идеите и да го идентификуваат неговиот опсег на изводливост на подобрен дигитален приказ, давајќи им можност да ги приспособат и ревидираат структурите по потреба.

За да се биде Autodesk 3D Artist, потребни се официјалните обуки Autodesk AutoCAD 2D (40 часа), Autodesk 3Ds Max (40 часа) и Autodesk Maya (40 часа), работа на реален проект (24 часа), обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и да се положат

официјалните испити Autodesk Certified User AutoCAD и Autodesk Certified User 3Ds Max.

Работни позиции: 3D Артист

Индустрија: Архитектура, Градежништво, Филмска, Гејминг, Креативна индустрија

11. .Net&Azure Developer (_35_ лица)

.Net developer работи на креирање на софтвер користејќи јазик и технологии на .Net: рамката. Креира апликации од нула, конфигурира постоечки системи и обезбедува поддршка на корисникот. Пишува функционални кодови со јак фокус на детектирање дефекти.

C# е најбаран програмски јазик за NET развој. Со .NET можете да таргетираате било кој тип на апликација која работи на било која платформа. Програмерите можат повторно да ги употребуваат истите вештините и кодови на различни платформи. Тоа значи дека програмерите можат да изградат апликации побрзо, со помали трошоци.

NET е модерна, иновативна и open source development platform and developers love.

Со цел стекнување на високо ниво на спремност во .NET корисниците е потребно да ги поминат следните обуки 55320 Programming with HTML, CSS, and JavaScript (40 часа), 55339 Programming in C# (40 часа), 55340 Developing ASP.NET Core Web Applications (40 часа) и AZ-204: Developing Solutions for Microsoft Azure (40 часа), работа на реален проект (24 часа), обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и полагање на официјален испит - Exam AZ-204: Developing Solutions for Microsoft Azure. Со оваа сертификација ќе се стекнат со титулата Microsoft Certified: Azure Developer associate.

Работни позиции: .NET developer, Azure Developer, софтвер девелопер, веб девелопер

Индустрија: ИТ компании, компании за развој на софтверски решенија, Телекоми, Банки, големи производствени компании

12. Network Specialist (_35_ лица)

Интегрира и одржува ИТ мрежна инфраструктура во организацијата. Собира податоци за мрежниот перформанс, мониторира безбедност на мрежната инфраструктура и го оптимизира капацитетот на серверите за непречено движење на информации.

Мрежниот специјалист игра клучна улога посебно во големите компании бидејќи ја менаџира мрежната инфраструктура и се грижи за непречено функционирање на мрежата во компаниите. Покриваат вештини за познавање на мрежна инфраструктура, работа со мрежен пристап, ИП Поврзаност и ИП услуги, основи за безбедност, автоматизација.

На база на истражувањето мрежниот специјалист треба да помине неколку обуки за да ги совлада најбараните вештини од оваа професија односно Implementing and Administering Cisco solutions (CCNA) (40 часа) и Implementing and Operating Cisco Enterprise Network Core Technologies (ENCOR) v1.2 (40 часа), работа на реален проект (24 часа) и обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и полагање на официјален испит – Implementing and Administering Cisco Solutions (CCNA – 200-301) за стекнување со сертификат – Implementing and Administering Cisco Solutions (CCNA – 200-301).

Работна позиција: мрежен администратор

Индустрија: Секакви типови на компанија – ИТ, банки, телекоми, производствени, државен сектор, фармација, образование.

13. JavaScript Essentials (_40_ лица)

Лицата ќе научат како да создадат интерактивни веб и мобилни апликации со помош на JavaScript - и ќе научат да програмираат свои. JavaScript е јазик за програмирање

	<p>базиран на текст, а овој курс е одлично место за започнување со учење на програмирање. Вештините во програмирање отвараат врати за кариери во практично секоја индустрија и се бараат ако сакате да продолжите кон напредни и повисокоплатени работни позиции во веб, мобилни апликации или развој на игри. За да станете JSE програмер, е потребно да завршите курсот JavaScript Essentials (60 часа), кој вклучува следните теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мислење на алгоритам и анализирање на проблеми. • Дизајнирање, развој и подобрување на програми напишани во JavaScript. • Разбирање на улогата на програмерот во процесот на софтверскиот развој и улогата на фундаменталните алатки за развој. • Разбирање на тоа како програмата се толкува и извршува во локална и отдалечена компјутерска околина. • Создавање и развој на вашата сопствена портфолио во програмирање. <p>Работа на реален проект (24 часа) и обука за планирање и развој на кариера (9 часа) како и полагање на официјалниот испит JSA - Certified Associate JavaScript Programmer (JSA-41-0x) за да се добие сертификатот JavaScript Essentials Programmer.</p> <p>Работна позиција: Web developer, mobile software developer, IOT developer, програмер за апликации, работа во компани за вештачка интелигенција</p> <p>Индустрија: ИТ компании, Веб апликации, развој на мобилни апликации, internet of things, развој на десктоп апликации, вештачка интелигенција</p>
<p>Надлежна институција</p>	<p>МТСП, АВРСМ, МИОА и лиценцирани спроведувачи на обуки</p>
<p>Висина на финансиската поддршка</p>	
<p>Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок во висина на целосен износ од проценетата пазарна цена за горенаведените видови на обуки</p>	
<p>Корисници</p>	
<p>Невработени лица од евиденција на АВРСМ</p>	
<p>Начин на пријавување</p>	
<p>За спроведувачи на обука: Постапка за доделување на договор за јавна набавка</p> <p>За невработени лица: Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност</p>	
<p>Критериуми</p>	
<p>За спроведувачите на обука:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Да ги исполнуваат критериумите дефинирани во тендерската документација ♦ Да бидат лиценцирани спроведувачи на обуки <p>За невработени лица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Исполнети квалификации за следење на обуката 	

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица кои нема да се вработат ќе имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За невработени лица:

- ◆ Редовна посета на обуката;
- ◆ Лицето кое ќе престане да ја посетува обуката од неоправдан причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот;
- ◆ Полагање на испит за акредитиран сертификат. Во случај лицето да не го положи испитот има право повторно да го полага на сопствен трошок.

За спроведувачите на обука:

- ◆ Да направи претходна проверка на нивото на знаење на кандидатите со цел вклучување во обуката;
- ◆ Да направи селекција на кандидатите пред започнување на обуката врз основа на критериуми утврдени во оперативните упатства и јавниот повик;
- ◆ Да ја спроведе обуката (online или со физичко присуство);
- ◆ Да издаде уверение за редовно посетувана обука и акредитиран сертификат за успешно положен испит.

Реализација

- ◆ Постапка за доделување на договор за јавна набавка;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица - врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Проверка на нивото на знаење на кандидатите со цел вклучување во обуката;
- ◆ Обука на невработени лица во Скопскиот и во другите плански региони на Република Северна Македонија, во период од максимум 4 (четири) месеци од денот на формирање на конечните ранг листи, во групи од минимум 10 (десет) слушатели по програмски пакет, односно online во зависност од пројавениот интерес на таргетираната категорија на евидентирани невработени лица за учество во мерката ;
- ◆ Издавање на уверение за редовно посетувана обука (70% од часовите);
- ◆ Полагање испит(и) за официјална акредитирана сертификација во соодветната област;
- ◆ Издавање на сертификат за успешно положен испит(и);
- ◆ Мониторинг.

Наслов на мерката	4.2 Обука за Специјалист за човечки ресурси (Регрутер) (пилот мерка)
Цел на мерката	Мерката има за цел да се обучат невработени лица до 40 години што ќе обезбедуваат услуги за вработување во име на работодавачот, односно да се обучат да најдат таленти и да лоцираат поединци кои исполнуваат специфични барања за работа.
Целна група	Невработени лица до 40 години, евидентирани во АВРСМ со минимум завршено високо образование
Опфат на мерката	70 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опис на мерката	<p>Во рамки на позицијата Регрутерот/Headhunter- от е одговорен за: комуникација со Раководителите на департмани во компанијата со цел утврдување на потребите за нови кадри; спроведување на соодветен процес за регрутирање на соодветни кандидати: реализација на пред-селекција и финална селекција на кандидати во склад со утврдените потреби на клиентите; водење евиденција за спроведените интервјуа, статусот на проектите и нивната реализација; континуирана комуникација со клиентите во процесот на селекција и споделување на потребните информации од селекцијата;</p> <p>Имајќи го во предвид, значењето на оваа позиција за една компанија и одговорностите на еден Регрутер/ Headhunter и недостатокот на квалитетни луѓе на пазарот на труд за оваа позиција, потребна е обука која ќе може да одговори на барањата за кадар од страна на компаниите.</p> <p>Модули за обука на Регрутер/ Headhunter:</p> <p>Вовед во дигитални канали за пребарување на таленти – 9 часа, пребарување и таргетирање кандидати на социјалните медиуми – 12 часа, комуникација и контактирање на пасивни кандидати – 12 часа, брендинг на компанијата и личен брендинг – 20 часа, интервјуа и тестирања – 24 часа, понуда за работа и фидбек – 12 часа, интеграција на новиот вработен (Онбординг) – 20 часа.</p> <p>Позицијата Регрутер/Headhunter е најчесто дел од одделот за човечки ресурси во една компанија. Можат да бидат вработени во компанија како Inhouse recruiter и да работат исклучиво за потребите на таа компанија или пак да бидат надворешни соработници кои работат со договор за дело за потребите на различни клиенти.</p>
Надлежна институција	МТСП, АВРСМ и спроведувачи на обуки
Висина на финансиската поддршка	
Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок во висина на целосен износ од проценетата пазарна цена за горенаведените видови на обуки	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ	
Начин на пријавување	

За спроведувачи на обука:

Постапка за доделување на договор за јавна набавка

За невработени лица:

Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност

Критериуми**За спроведувачите на обука:**

- ◆ Да ги исполнуваат критериумите дефинирани во тендерската документација

За невработени лица:

- ◆ Исполнети квалификации за следење на обуката

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица кои нема да се вработат ќе имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски**За невработени лица:**

- ◆ Редовна посета на обуката;
- ◆ Лицето кое ќе престане да ја посетува обуката од неоправдан причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот;
- ◆ Полагање на испит за добивање уверение за стекнато знаење. Во случај лицето да не го положи испитот има право повторно да го полага на сопствен трошок.

За спроведувачите на обука:

- ◆ Да направи претходна проверка на нивото на знаење на кандидатите со цел вклучување во обуката;
- ◆ Да направи селекција на кандидатите пред започнување на обуката врз основа на критериуми утврдени во оперативните упатства и јавниот повик;
- ◆ Да ја спроведе обуката (online или со физичко присуство);
- ◆ Да издаде уверение за редовно посетувана обука и сертификат за успешно положен испит.

Реализација

- ◆ Постапка за доделување на договор за јавна набавка;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица - врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Проверка на нивото на знаење на кандидатите со цел вклучување во обуката;
- ◆ Обука на невработени лица во Скопскиот и во другите плански региони на Република Северна Македонија, во период од максимум 4 (четири) месеци од денот на формирање на конечните ранг листи, во групи од минимум 10 (десет) слушатели по програмски пакет, односно online во зависност од пројавениот интерес на таргетираната категорија на евидентирани невработени лица за учество во мерката ;
- ◆ Издавање на уверение за редовно посетувана обука (70% од часовите);
- ◆ Полагање испит(и) за добивање на уверение во соодветната област;
- ◆ Издавање на сертификат за успешно положен испит(и);

◆ Мониторинг.

5. ПРАКТИКАНТСТВО

Наслов на мерката	5. Практикантство
Цел на мерката	Стекнување практични работни знаења и вештини потребни за извршување работни задачи на одредени работни места
Целна група	Невработени лица до 29 години со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	1600 невработени лица евидентирани во АВРСМ, од кои 300 ²⁷ лица ќе бидат со поддршка од ИПА- IV директен грант
Надлежна институција	АВРСМ и МТСП
Висина на финансиската поддршка	
Лицата што ќе се вклучат во практикантство ќе добијат месечен надоместок во висина од 11.000 денари месечно (со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход) за период до 3 месеци	
Корисници	
Невработени лица до 29 години со минимум завршено средно образование Работодавачи од приватен и од граѓански сектор	
Начин на пријавување	
<p>За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во мерката</p> <p>За невработени лица: Јавен повик/ Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и Изјава за согласност.</p>	
Критериуми	
<p>За работодавачи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Да подготви план за оспособување на практикантот, со наведени работни задачи и активности; ◆ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, најмалку 6 месеци пред аплицирањето, со исклучок на граѓанските организации и ангажирање на жени-Ромки како практиканти; ◆ Работодавачот треба да назначи ментор за практикантот што ќе го води и ќе го надгледува при извршувањето на предвидените задачи и работни активности, и ◆ Да ги имаат подмирено сите обврски врз основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување. <p>За невработени лица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Млади до 29 години со минимум завршено средно образование. 	

²⁷ Предност за вклучување ќе имаат корисниците на гарантирана минимална помош

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план

Обврски

За невработени лица:

- ◆ Редовно да се јавуваат на работното место;
- ◆ Да ги чува доверливите податоци, односно класифицираните информации на работодавачот за кои е запознаен во текот на практикантската работа;
- ◆ Во случај на спреченост, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсутува и по доаѓањето да донесе документ за оправдување;
- ◆ Во случај да предизвика штета кај работодавачот за време на практичната работа, намерно или од тешка небрежност, должен е штетата да му ја надомести на работодавачот согласно одредбите од Законот за облигациони односи;
- ◆ Да го извести работодавачот за штетни последици за кои е запознаен дека може да настанат за него, за трети лица или за работодавачот;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За работодавачи:

- ◆ Да подготви план и програма за оспособување на практикантот, со наведени работни задачи и активности;
- ◆ Работодавачот треба да назначи ментор за практикантот, што ќе го води и надгледува при извршувањето на предвидените задачи и работни активности;
- ◆ Да доставува месечен извештај за редовност на практикантот до ЦВ;
- ◆ Да издаде потврда за завршена практикантска работа;
- ◆ Да обезбеди средства за заштита при работа, доколку за работното место на кое се врши практикантската работа е пропишано да се користат;
- ◆ Да обезбеди тајност на личните податоци и заштита на приватноста на практикантот.

Реализација

- ◆ Пријава за учество на работодавачи;
- ◆ Селекција на работодавачи;
- ◆ Објавување јавен повик/известување за невработени лица;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Реализација на практикантската работа во времетраење до 3 месеци и
- ◆ Мониторинг.

6. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ

Програмата обезбедува социјална вклученост на потешко вработливи лица заради стекнување на одредени вештини и нивно постепено вклучување на пазар на труд, прекуимплементација на општински проекти од инфраструктура и заштита на животната средина на локално ниво.

Наслов на мерката	6. Јавни работи
Цел на мерката	Вклучување на невработени лица со ниски квалификации во проекти од инфраструктура и заштита на животната средина на локално ниво

Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	1.000 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, единици на локална самоуправа и Град Скопје
Висина на финансиската поддршка	
<p>600 денари по работно ангажирано лице - дневно со вклучен данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест. Работното ангажирање може да биде реализирано во еден циклус годишно, во времетраење од 22 работни дена.</p>	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ со ниски квалификации, Единици на локалната самоуправа и Град Скопје	
Начин на пријавување	
<p>За општините: Јавен повик, Пријава и Апликација во која е образложена програмата за изведување јавни работи</p> <p>За невработени лица: Известување и пребарување од евиденција на невработени лица на АВРСМ, Изјава за согласност</p>	
Критериуми	
Селектирана програма за извршување јавни работи од инфраструктурен карактер и заштита на животната средина на локално ниво.	
КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ	
По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други мерки и програми од Оперативниот план.	
Обврски	
<p>За општината:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Список за редовност на ангажираните лица; ◆ Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица; ◆ Доказ за извршена исплата на надоместок на ангажираните лица; ◆ Кофинансирање на општините во износ од најмалку 20% од дневниот надоместок. <p>За невработени лица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ За времетраење на јавните работи кандидатот е должен: да биде редовен и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го известат работодавачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета кај изведувачот на работите за 	

време на изведувањето на јавните работи, а поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести.

- ◆ Редовно да се јавуваат на работното место и Центарот за вработување.

Реализација

- ◆ Апликација од општината и/или Град Скопје
- ◆ Селекција на доставните предлог-програми
- ◆ Селекција на невработени лица
- ◆ Работно ангажирање на невработените лица
- ◆ Доставување извештај/извештаи за редовност на ангажираните лица
- ◆ Исплата на надоместок
- ◆ Мониторинг

7. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА

Програмата обезбедува вклучување на невработени лица заради стекнување на знаења, вештини и компетенции за обезбедување на услуги на грижа во заедницата и можност за работно ангажирање и вработување како формални даватели на услуживо областа на економијата за грижа, согласно потребите на граѓаните на локално ниво. Со оваа програма ќе се поддржи отворање на нови работни места кај правни субјекти регистрирани како социјални претпријатија и невладини организации.

Наслов на мерката	7.1 Општинско-корисна работа
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица, насочени кон обезбедување на социјални и здравствени услуги на локално ниво
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	500 невработени лица евидентирани во АВРСМ, од кои - 50 лица ќе се финансираат 100% од буџетите на општините и Град Скопје
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, МОН, УНДП, општините и Град Скопје
Висина на финансиската поддршка	
<p>13.750 денари (11.000 денари финансирани преку буџетот на АВРСМ и 2.750 денари ко-финансирање од страна на општините и Град Скопје) по работно ангажирано лице месечно (со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест) во период од 6 до 9 месеци, за ангажман од 20 работни часа неделно.</p> <p>13.750 денари по вклучено невработено лице во обука во времетраење од 3 месеци. Невработените лица кои не поседуваат соодветен признат сертификат/уверение за стекнати вештини/компетенции како давател на потребната услуга од социјалната сфера, задолжително ќе бидат вклучени на обука спроведена од страна на верификуван спроведувач на обука. Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок до 30.000 денари за лице по обука.</p> <p>Вкупниот период на вклученост на невработените лица преку програмата изнесува 9 месеци во кој влегува обуката и работниот ангажман.</p> <p>За 450 невработени лица финансирани преку буџетот на АВРСМ, единиците на локална самоуправа обезбедуваат кофинансирање од најмалку 20% од месечниот надоместок за време на обуката и работниот ангажман. За останатиот број на невработени лица, месечниот надоместок за време на обуката и работниот ангажман ќе биде целосно (100%) покриен од буџетите на општините и Град Скопје (до 50 лица). Максимален број на ангажирани лица по општина финансирана од буџетот на АВРСМ е 20²⁸.</p>	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Крајни корисници на услуги од социјалната и здравствената сфера Општини и Град Скопје	
Начин на пријавување	
<p>За општините: Јавен повик, Апликација поткрепена со меморандум(и) за соработка со НВО(и), со локални институции и други релевантни партнери</p>	

²⁸ Може да се зголеми опфатот на невработени лица по единица на локална самоуправа (над 20 лица), доколку за дополнително ангажираните лица во одредена општина и Град Скопје, финансиите се целосно обезбедени од буџетот на општината односно Град Скопје.

За невработени лица:

Јавен повик на локално ниво/Известување, Пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност

За крајните корисници:

Јавен повик, Пријава и Изјава за согласност

Критериуми

Апликација од општината со наведени: а) социјални услуги во согласност потребите на локално ниво, б) здравствени услуги во согласност со потребите на локално ниво в) приоритетни целни групи на невработени лица од ранливите категории и г) приоритетните целни групи на крајни корисници.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски**За општината:**

- ◆ Месечни извештаи за напредокот на активностите на локално ниво
- ◆ Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица
- ◆ Кофинансирање од општините и Град Скопје во износ од најмалку 20% од месечниот надоместок.

За невработени лица:

- ◆ Редовно да се јавуваат на работното место за кое се работно ангажирани и
- ◆ Редовно да се пријавуваат во Центарот за вработување каде што се евидентирани како невработени лица.

Реализација

- ◆ Јавен повик до општините
- ◆ Апликација од општината
- ◆ Селекција на доставените предлог-програми
- ◆ Објавување јавен повик на локално ниво и во центрите за вработување за невработени лица и крајни корисници
- ◆ Селекција на невработени лица и крајни корисници согласно претходно доставени и одобрени критериуми за селекција на невработените лица согласно оперативни упатства
- ◆ Обука и работно ангажирање на невработените лица
- ◆ Испорачување на услуги до крајните корисници
- ◆ Доставување извештаи за напредокот на активностите
- ◆ Исплата на месечен надоместок
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	7.2 Обука и вработување на лица за обезбедување услуги на грижа во зедницата
Цел на мерката	Поддршка на невработени лица за стекнување стручни квалификации и вештини за обезбедување на услуги на грижа во заедницата и поддршка за нивно вработување во областа на економијата за грижа.

Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ: <ul style="list-style-type: none"> ◆ невработени лица ◆ невработени млади лица до 29 години ◆ други невработени лица (родител/старател) неформални негователи на лица со попреченост, долгорочно болни лица и стари лица²⁹ ◆ невработени лица со признат сертификат/уверение за стекнати вештини/компетенции за занимања од социјалната сфера
Опфат на мерката	150 невработени лица евидентирани во АВРСМ ³⁰
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП и УНДП
Висина на финансиската поддршка	
<p>Спроведувачите на обука за стручни вештини и квалификации, ќе добијат надоместок во висина до 30.000 денари за лице на обука.</p> <p>Лица што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 11.000 денари, по лице со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест за времетраење на обуката од 3 месеци.</p> <p>На работодавачот ќе се исплати плата во износ од 30.780 денари месечно (брuto износ) по лице како субвенција на плата за лицата вработени кај работодавачот со претходно стекнати сертификати за давање на услугата. Субвенцијата на плата по вработено лице ќе се исплаќа во период од 10 месеци колку што трае испораката на услугата кон крајните корисници.</p> <p>Работодавачот може да му исплати на работникот и повисока плата и месечен надомест за патни трошоци.</p> <p>Еднократен износ до 3.500 денари по краен корисник за работодавачот (давателот на услуга) за покривање на оперативните трошоци и трошоци за управување, кој може да биде исплатен за времетраење на испораката на услугата кон крајните корисници.</p> <p>Поддршка преку надворешни стручни лица повремено ангажирани (социјален и медицински работник) за испорака на услугите за долготрајна грижа за болни лица, во износ од 309 денари по час по краен корисник.</p>	
Корисници	
<p>Невработени лица од евиденција на АВРСМ.</p> <p>Здруженија на граѓани и приватни установи за вон семејна социјална заштита на стари лица (идни работодавачи)</p>	
Начин на пријавување	
<p>За работодавачите: Јавен повик, Пријава и Апликационен формулар во која е образложено за која од долу наведените услуги поднесува апликација: а) Услуги за нега и грижа во заедницата- одмена на семејна грижа на деца и лица со попреченост или стари лица, и/или</p>	

²⁹ Невработеното лице родител или старател кое е неформален неговател, може да се јави како испорачател на услуга само на лице од друго семејство.

³⁰ Од 150 лица опфатени со стручни обуки, 100 лица ќе се вработат

б) Услуги за нега и грижа во домот, лица со попреченост, долгорочни болни лица зависни од негата и грижата од друго лице, односно социјално здравствени услуги со кои се обезбедува долготрајна грижа за болни лица (како лица со Алцхајмерова болест, лица на кои им е потребна палијативна нега, лица со Мултиплекс склероза и други најтешки хронични болести кои за завршување на секојдневните активности се зависни од други лица.

За невработени лица:

Јавен повик, пребарување од евиденција на невработени лица на АВРСМ, Пријава и Изјава за согласност

За спроведувачи на обука:³¹

Од регистраторот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН.

Од евиденцијата на МОН за средни стручни училишта со верификувана програма за обука.

Критериуми

За невработени лица:

Селекцијата на невработени лица од евиденцијата на АВРСМ од наведените целни групи ја врши работодавачот. Невработените лица кои веќе се имаат стекнато со сертификат за одреден тип на стручна обука имаат можност за учество во друг тип на обука

За работодавачи:

Пополнет Апликативен формулар со следните пропратни документи

- Решение од Централен регистар
- Годишна програма за работа и Статут
- Завршни финансиски извештаи од претходната година.

За спроведувачи на обука:

- ◆ Важечка верификација за реализација на обука и/или профил на занимање од потребната струка.

Обврски

За работодавачот:

- ◆ Работодавачот во соработка со Центарот за вработување врши селекција и избор на кандидати кои ќе се упатат на стручна обука;
- ◆ По завршувањето на обуката од невработените лица кои успешно ја завршиле обуката работодавачот е обврзан да вработи лица согласно податоците од финалната селекција за учество врз основа на изработен бизнис план за воспоставување на социјалниот сервис;
- ◆ Доколку настане престанок на обуката поради откажување на невработено лице, работодавачот во соработка со надлежниот Центар за вработување може да направи замена со друго лице од евиденцијата на АВРСМ во период до 1 месец од потпишување на договор;
- ◆ Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци, сметано од денот на засновање на работниот однос. Доколку за лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице кое претходно се стекнал со соодветен сертификат за завршена верификувана обука, во спротивно е должен да го врати износот на средствата сразмерно со преостанатото време до истекот на рокот.

За невработени лица:

³¹ Целосната процедура на селекција на спроведувачи на обука ја врши УНДП

За времетраење на обуката невработеното лице е должно:

- ◆ Редовно да се јавуваат во Центарот за вработување;
- ◆ Редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на спреченост за присуство на обуката, во рок од 24 часа да го извести спроведувачот на обука за причината поради која отсуствува и да донесе документ за оправдување. Во спротивно ќе биде исклучен од обуката;
- ◆ Да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на спроведувачот.
- ◆ Правото на обука на кандидатот престанува ако кандидатот:
- ◆ Не присуствувал на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок);
- ◆ Самоволно ја напушти обуката;
- ◆ Е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката и направи штета поради несовесно однесување или крајно невнимание.
- ◆ Во случај на престанокот на обуката, кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката поради оправдани причини;
- ◆ По завршување на обуката, кандидатот полага завршен испит пред Комисија и доколку не се јави/не присуствува на полагањето на завршниот испит, должен е да ги врати дотогаш исплатените средства и се брише од евиденција на невработени лица за период од една година и
- ◆ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку одбие да заснова работен однос должен е да ги врати средствата во вкупен износ до 30.000 денари колку што изнесувал трошокот за неговата обука, освен во случај на вработување кај друг работодавач.

За спроведувачите на обука:

- ◆ Верификувана програма за обука во период од 3 месеци;
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките и доказ за исплатени средства на кандидатите;
- ◆ По завршување на обуката, доставува до УНДП и АВРСМ збирен извештај и евалуација на реализираната обука.

Реализација

- ◆ Јавен повик и пријава за невработени лица за вклучување во стручни обуки /Јавен повик за работодавачи/здруженија на граѓани/приватни установи за вон семејна социјална заштита на стари лица
- ◆ Доставување на Апликационен формулар со пропратни документи до УНДП
- ◆ Првична селекција на работодавачи/ здруженија на граѓани / приватни установи за вон семејна социјална заштита на стари лица врз основа да доставен Апликационен формулар со пропратни документи
- ◆ Менторска/советодавна поддршка за работодавачи/здруженија на граѓани /приватни установи за вон семејна социјална заштита на стари лица за управувањето и водењето на деловната активност за субјектот и советодавна експертска поддршка за мапирање на потребите од услуги на грижа во локалната заедница преку организирање на обуки
- ◆ Поддршка од консултанти за изработка на Бизнис план за воспоставување на социјален сервис
- ◆ Финална селекција на работодавачи за учество во мерката врз основа на оценетиот Бизнис план за воспоставување на социјалниот сервис
- ◆ Селекција на невработени лица за вклучување во обука
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука
- ◆ Склучување на договор со работодавач, невработено лице и спроведувач на обука
- ◆ Стручна обука на невработени лица во времетраење од три месеци

- ◆ Вработување на селектираните невработени лица кои се стекнале со соодветен сертификат
- ◆ Менторска/советодавна поддршка за работодавачи/здруженија на граѓани /приватни установи за вон семејна социјална заштита на стари лица и вработените даватели на услуга од социјалната свера во насока на стекнување на потребната лиценца за испорака на социјалните услуги во домот и заедницата
- ◆ Доставување на месечни извештаи од работодавачите
- ◆ Исплата на финансиски средства по основ поддршка од мерката
- ◆ Мониторинг

8. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА ПРЕКУ ЗЕЛЕНИ ИНВЕСТИЦИИ

Поддршката за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции ќе го поттикне создавањето нови вработувања и воедно ќе го катализира процесот на зелена трансформација на приватниот сектор преку воведување на зелени производи, услуги, технологии или процеси во претпријатијата.

Во контекст на оваа мерка, специфичните поими кои се однесуваат на зелената економија се дефинирани како што следи:

- Зелени инвестиции: се однесува на инвестициски активности кои се усогласени со еколошки прифатливи деловни практики и зачувување на природните ресурси. Зелените инвестиции опфаќаат инвестиции во една или повеќе од следните области: технологии/процеси кои овозможуваат создавање на зелени производи и/или услуги; технологии/процеси кои ги намалуваат или елиминираат штетните влијанија врз околината; енергетска ефикасност на објектите; и воведување обновливи извори на енергија.
- Зелено работно место: Работно место кое придонесува кон зачувување или обновување на животната средина како во традиционалните дејности како што се преработувачката индустрија или градежништвото, така и во новите зелени дејности како што се дејноста обновливи извори на енергија и енергетска ефикасност³² (во градежништво, индустриска енергетска ефикасност или транспорт и инфраструктурни проекти).
- Зелени производи и услуги се оние производи и услуги кои немаат негативно влијание или имаат намалено негативно влијание на животната средина и помагаат таа да се зачува. Дополнителна карактеристика на зелените производи е што тие можат да бидат рециклирани. Комисијата на Европската Унија ги дефинира зелените производи како производи кои користат помалку ресурси, имаат помало влијание и ризици за животната средина и превенираат создавање на отпад веќе во фазата на концепција.
- Зелен процес се однесува на специфични активности кои овозможуваат намалување на влијанието врз животната средина за сите процеси кои се одвиваат во создавањето и испораката на производот или услугата.

Наслов на мерката	8. Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции
Цел на мерката	Со мерката се обезбедува финансиска поддршка на микро, мали и средни претпријатија со цел да се придонесе кон намалување на невработеноста во земјата

³² Меѓународна организација на трудот ILO

	преку поттикнување на создавањето на нови работни места и на процесот на зелена трансформација на приватниот сектор преку воведување на зелени производи, услуги, технологии или процеси во претпријатијата.
Целна група	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Невработени лица од евиденција на АВРСМ ◆ Микро, мали, средни претпријатија (МСП) ³³
Опфат на мерката	<ul style="list-style-type: none"> - 150 невработени лица евидентирани во АВРСМ - До 150 микро, мали и средни претпријатија
Надлежна институција	АВРСМ, МТСП, и УНДП
Висина на финансиската поддршка	
<p>Финансиската поддршка за нови вработувања од минимум 220.000 денари до максимум 660.000 денари во зависност од бројот на одобрени вработувања:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Минимум 1 вработување за минималниот износ на грант од 220.000 денари; ◆ Минимум 2 вработувања за износ на грант од 440.000 денари; ◆ Минимум 3 вработувања за износ на грант од 660.000 денари. <p>Поддршката се доделува во вид на грант - неповратни средства наменети за финансирање на нови деловни инвестиции насочени кон транзиција кон зелена економија при што ќе бидат поддржани следните видови на вложувања: набавка на нова опрема (машини, алати, опрема за обновливи извори на енергија, специјализиран софтвер, лиценци за користење на софтверот, и слични основни средства), и опрема и материјали за енергетска ефикасност. Набавката на материјали ќе биде поддржана исклучиво доколку материјалите се наменети за енергетска ефикасност.</p> <p>Претпријатието има можност да додаде сопствени средства кон доделената финансиска поддршка за набавка со повисока вредност.</p>	
Корисници	
<ul style="list-style-type: none"> • Невработени лица евидентирани во АВРСМ - активни баратели на работа • Микро, мали и средни претпријатија кои се подготвени да го поттикнат својот деловен развој преку создавање на нови работни места и зелени инвестиции. 	
Начин на пријавување	
Јавен повик/Известување, Пријава со пополнета апликација	
Критериуми	
Учеството во програмата и селекцијата на претпријатија ќе се врши во согласност со следните критериуми:	

³³ Со исклучок на: Производство на оружје и муниција; Дејности поврзани со производство и трговија на големо со тутун и тутунски производи и Дејности на коцкање и обложување.

- Претпријатија од приватниот сектор кои се подготвени да го поттикнат својот деловен развој преку создавање на нови работни места и зелени инвестиции. Приоритет ќе имаат претпријатијата со примарна дејност³⁴ во следните сектори:
 - Преработувачка индустрија
 - Земјоделство, шумарство и водостопанство
 - Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината
 - Градежништво
- Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време.
- Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица³⁵ на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ од работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа.
- Бројот на ново вработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година. Работодавач што има едно вработено лице и кај правните субјекти регистрирани по 01.07.2022 година, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице. Лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал една година пред вработување во активната мерка, истите нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач.
- Ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- Да нема финансиска загуба во претходната година³⁶;
- Предност ќе имаат работодавачи кои досега немаат добиено финансиска поддршка во рамките на оваа мерка.
- Работодавачот не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување на исто лице без разлика на која мерка се однесува. Имаат потреба и се подготвени да реализираат зелена инвестиција

Обврски

³⁴ Согласно Национална класификација на дејности <https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi>

³⁵ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување

³⁶ Овој критериум не се применува за правните субјекти кои се регистрирани по 01.07.2022 година

- Работодавачот е должен да реализира одреден број на нови вработувања со полно работно време во зависност од износот на одобриениот грант односно:
 - o Минимум 1 вработување за минималниот износ на грант од 220.000 денари;
 - o Минимум 2 вработувања за износ на грант од 440.000 денари;
 - o Минимум 3 вработувања за износ на грант од 660.000 денари.
- Работодавачот е должен да ги реализира планираните набавки во рок од 3 (три) месеци по потпишувањето на договорот за доделување на грант.
- Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци сметано од денот на засновање на работниот однос. Доколку на лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт, пензионирање или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 и дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице, во спротивно е должен да го врати износот на средствата обезбедени во вид на финансиска поддршка во паричен износ сразмерно со преостанатото времетраење на вработувањето до истекот на утврдениот период.
- Работодавачот е должен во текот на целиот период на предвидената обврска да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање вклучително и бројот на лица вработени со финансиска поддршка) освен во случај на смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго невработено лице - со цел надополнување на бројот, во спротивно е должен да го врати износот на средствата обезбедени во вид на финансиска поддршка во паричен износ сразмерно со преостанатото времетраење на вработувањето до истекот на утврдениот период.

Реализација

- ◆ Јавен повик - Поднесување на пополнета апликација
- ◆ Селекција
- ◆ Потпишување на Договор со АВРСМ
- ◆ Вработување
- ◆ Потпишување на Договор со УНДП
- ◆ Исплата на одобрените парични средства за набавка на нова опрема и/или материјали
- ◆ Набавка на нова опрема и/или материјали.
- ◆ Мониторинг

9. Исплата на младински додаток

Наслов на мерката	Исплата на младински додаток
Цел на мерката	Поттикнување на вработување на младите лица до 23 години за вработување во дејностите на производството по завршување на средното образование, со што ќе се допринесе до подобрување на нивниот животен стандард со работа и задоволување на потребите на работодавачите со соодветно квалификувана работна сила.
Целна група	Млади лица до 23 години кои ќе засноваат работен однос или се вработени во дејностите од областа на производството
Опфат на мерката	3.500 млади лица до 23 години
Надлежна институција	ABPCM
Висина на финансиската поддршка	
3.000 денари месечно по вработено лице.	
Корисници	
Младински додаток може да користи младо лице до 23 години кое ги исполнува следните услови :	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ е опфатено со задолжително социјално осигурување по основ на вработување кај работодавач или самовработување со претежно производствена дејност; ◆ е вработено во приватна агенција за вработување и е отстапено на работа кај работодавач со претежно производствена дејност или ◆ е опфатено во задолжително социјално осигурување како индивидуален земјоделец. 	
Начин на пријавување	
<p>За корисниците: Поднесено барање во надлежниот Центар за вработување, според место на живеење на младото лице, доколку младото лице ги исполнува условите утврдени со Законот за младински додаток.</p>	

10. Втора шанса (Пилот мерка)

Наслов на мерката	Втора шанса (Пилот мерка)
Цел на мерката	Целта на мерката е да им се овозможи на невработените лица кои бараат работа со ниски или ирелевантни вештини да завршат средно стручно образование и да добијат формална диплома издадена од државата што не ја стекнале додека биле во вклучени во редовно образование.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ со незавршено средно образование, кои спаѓаат во ранливите целни групи: <ul style="list-style-type: none"> - Корисници на ГМП; - млади лица до 29 години; - жени; - Роми - лица со попреченост; - долгорочно невработени лица (над 12 месеци во евиденција). <p>Предност ќе имаат лицата со завршена најмалку втора година од средното образование.</p>
Опфат на мерката	200 невработени лица ИПА II –четврти директен грант
Надлежна институција	АВРСМ, МОН, ЦОВ, ЦСО и МТСП, и Средни стручни училишта
Висина на финансиската поддршка	
Спроведувачите на средно стручно образование ќе добијат надоместок од најмногу 30.750 денари по обучено лице. Обуката ќе се реализира во времетраење од 12 месеци.	
Предност за вклучување во обуките ќе имаат корисниците на гарантирана минимална помош.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ кои спаѓаат во наведените целни групи	
Начин на пријавување	
За спроведувачи на обука:	
Јавен повик, Пријава за учество во обуките од средни стручни училишта преку јавен повик објавен од ЦОВ, поединечна понуда на пакетот образовни услуги за секое селектирано лице, во зависност од претходното образование и положени испити/предмети од избраната програма за средно стручно образование.	
За невработени лица:	
Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и Изјава за согласност.	
Критериуми	

За спроведувачите на обука:

- ◆ Селекцијата на спроведувачите – Средните Стручни Училишта ќе се реализира од страна на оформена ТРГ (АВРСМ, МОН; ЦОВ, МТСП, ЦСО)

За невработени лица:

- ◆ Активни баратели на работа кои не го завршиле средното стручно образование.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За спроведувачи на обука

- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките, како и конечен извештај;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ) ;
- ◆ На лицата кои успешно ќе го положат испитот за (државна) матура, им издава диплома и потврда, пропишани од МОН.
- ◆ Спроведувачот на обука доставува завршен извештај и евалуација за реализираната едукација.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ◆ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да се јавува во термините за консултација, во случај на спреченост за присуство, во рок од 24 часа да го извести спроведувачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од процесот; да биде дисциплиниран, да го почитува пропишаниот ред и да го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на едукацијата поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести. Кандидатот кој ќе престане да ја посетува едукацијата од неоправдани причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година и
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во ОУ и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за спроведувачи на обуки;
- ◆ Пријава за учество на спроведувачи на обука; Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ/ИПА;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Образование на невработени лица и полагање на испити за предметите од образовната програма за средно стручно образование, и полагање завршен испит (матура)/издавање на сведителства и диплома за матурски испит;
- ◆ Мониторинг.

II УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ) со своите центри за вработување (ЦВ) развива и спроведува услуги за зголемување на конкурентноста на работната сила и задоволување на потребите на пазарот на трудот, преку примена на индивидуален пристап во работењето ориентиран кон потребите на невработените лица и работодавачите.

АВРСМ, исто така, реализира активности за промоција и запознавање на работодавачите за мерките и услугите што им се достапни. Во соработка со работодавачите, центрите за вработување вршат посредување при вработување на работна сила во согласност со барањата на работодавачот, нивно вклучување во одредени активни програми и мерки за вработување, континуирано известување и информирање за сите тековни активности и активни програми и мерки за вработување итн.

Информирањето и повикувањето на невработените лица за учество во услугите за вработување се врши преку писмени и усни известувања, телефонски контакти, СМС пораки, информации на веб порталот на АВРСМ и др. Учесниците ќе бидат вклучени во услугите во Центарот за вработување, врз основа на искажаните потреби и интереси, советувањето и препораките од Индивидуалниот план за вработување (ИПВ) на лицето и др. Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија ги обезбедува следните услуги:

1. ПОМОШ ПРИ БАРАЊЕ РАБОТА

Услугата опфаќа профилирање и подготовка на Индивидуален план за вработување, советување за вработување, обезбедување информации за состојбите и барањата на пазарот на трудот, односно слободните работни места, како и информации за активните програми и мерки за вработување и услугите што ги обезбедува АВРСМ. Дополнително, центрите за вработување нудат помош на невработените лица за изработка на CV и мотивациско писмо, зајакнување на вештините за успешно претставување пред работодавачите на интервју за работа, преку информирање и советување, и вршат едукација за користење на онлајн услугите на АВРСМ преку веб порталот на АВРСМ, како и организирање на инфо-средби за млади и за други невработени лица и др.

2. МОТИВАЦИСКИ ОБУКИ

Мотивациските обуки ќе бидат организирани како еднодневни обуки во центрите за вработување, кои имаат за цел зголемување на информираноста на невработените лица, како и зајакнување на нивната мотивација за активно барање работа, за вклучување во активните програми и мерки за вработување и др. Мотивирањето на невработените лица активно да бараат работа ќе се реализира и преку индивидуален приод, доколку невработените лица искажат потреба од дополнителна поддршка и советување.

3. ОБУКИ „ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И ЗА РАБОТА“

Услугата опфаќа спроведување на обуки за невработени лица со фокус на млади лица до 29 години според програмата „Подготовка за вработување и за работа“. Обуките имаат за цел да им помогнат на невработените лица во развојот на вештините кои се потребни за подготовка за вработување и за работа, како што се вештините за личен развој, вештините за барање работа, комуникациските вештини, вештините за соодветно однесување на работното место, знаењата и вештините за тимска работа и лидерство, за безбедноста, правата и обврските на работа и др.

Истите ќе се реализираат преку работилници со користење на методи што им се блиски на младите лица и се ефикасни за едукација и усвојување на нови вештини на интерактивен начин.

4. ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА И КАРИЕРНО СОВЕТУВАЊЕ

Услугата опфаќа различни активности за информирање, групно и индивидуално кариерно советување и др. Невработените лица можат да бидат вклучени во повеќе активности во рамките на услугата, во согласност со нивните интереси и потреби. Професионалната ориентација и кариерното советување овозможува неврботените лица да развијат вештини за барање работа и планирање и управување со сопствениот кариерен развој, помош при изборот на занимање, обука или вработување, како и дополнителна поддршка при процената на сопствените потенцијали за вработување и нивно усогласување со реалните потреби на пазарот на трудот.

5. АКТИВАЦИЈА НА НЕВРАБОТЕНИ РОМИ И ДРУГИ ЛИЦА ВО РИЗИК ОД СОЦИЈАЛНО ИСКЛУЧУВАЊЕ

Услугата ќе биде насочена кон сите невработени Роми и други лица во ризик од социјално исклучување. Невработените лица ќе имаат пристап до тимот на ментори, кои ќе бидат ангажирани во локалните заедници. Нивната улога ќе биде да ги мотивираат и редовно да ги информираат за можностите за вработувања или за подобрување на професионалните капацитети. Преку индивидуален пристап за идентификување на знаењата, квалификациите и вештините со кои располагаат лицата, ќе се пристапи на упатување кон соодветните програми од Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот.

6. ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ

Посредувањето се спроведува по добивањето на Барање за посредување при вработување од страна на работодавачот. Оваа услуга опфаќа советување и помош на работодавачите преку пребарување кандидати за слободни работни места од евиденцијата на невработени лица на АВРСМ, спроведување на предселекција, упатување на невработените лица кај работодавачите на интервју за вработување и др.

7. УСЛУГИ ЗА РАБОТОДАВАЧИ

Услугите за работодавачите опфаќаат: информирање, советување и обезбедување можности за користење на услугите и активните програми и мерки за вработување и други можности за вработување на невработени лица што се достапни преку АВРСМ, користење на електронските услуги на АВРСМ, информации и совети од областа на трудовото законодавство, учество во заеднички настани како што се форумите за работодавачи и др.

8. АНКЕТА ЗА ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Преку анкетирање на работодавачите од приватниот сектор, ќе се обезбедат информации за нивните потреби од нови вработувања во период од 6 до 12 месеци. Преку однапред подготвен прашалник, ќе се утврдат потребите од занимања на планираните нови вработувања и вештини со кои треба да располагаат невработените лица за планираните нови вработувања кај работодавачите. За реализација на анкетата ќе се ангажираат 20 невработени лица од страна на АВРСМ во период од 1 месец со надоместок од 11.000 денари.

9. СИМ-СОВЕТУВАЊЕ И МОТИВАЦИЈА ЗА КОРИСНИЦИ НА ГАРАНТИРАНА МИНИМАЛНА ПОМОШ

Корисниците на гарантирана минимална помош (ГМП), млади лица до 29 години, жени, лица со попреченост, долгорочно невработени лица (над 12 месеци во евиденција) ќе имаат право на услугата Советување и мотивација (СИМ) која се состои од интензивна психо-социјална поддршка на корисниците пред да се вклучат во активна мерка за вработување, како и менторска поддршка која е најинтензивна во периодот кога корисникот се вклучува во обука или друга активна мерка за вработување, а со намален интензитет откако корисникот ќе се вработи и интегрира на пазарот на труд. СИМ услугата е комплементарна на програмите и услугите за вработување, и овозможува советување, поддршка и мотивација, но и следење на корисникот низ процесот на активација.

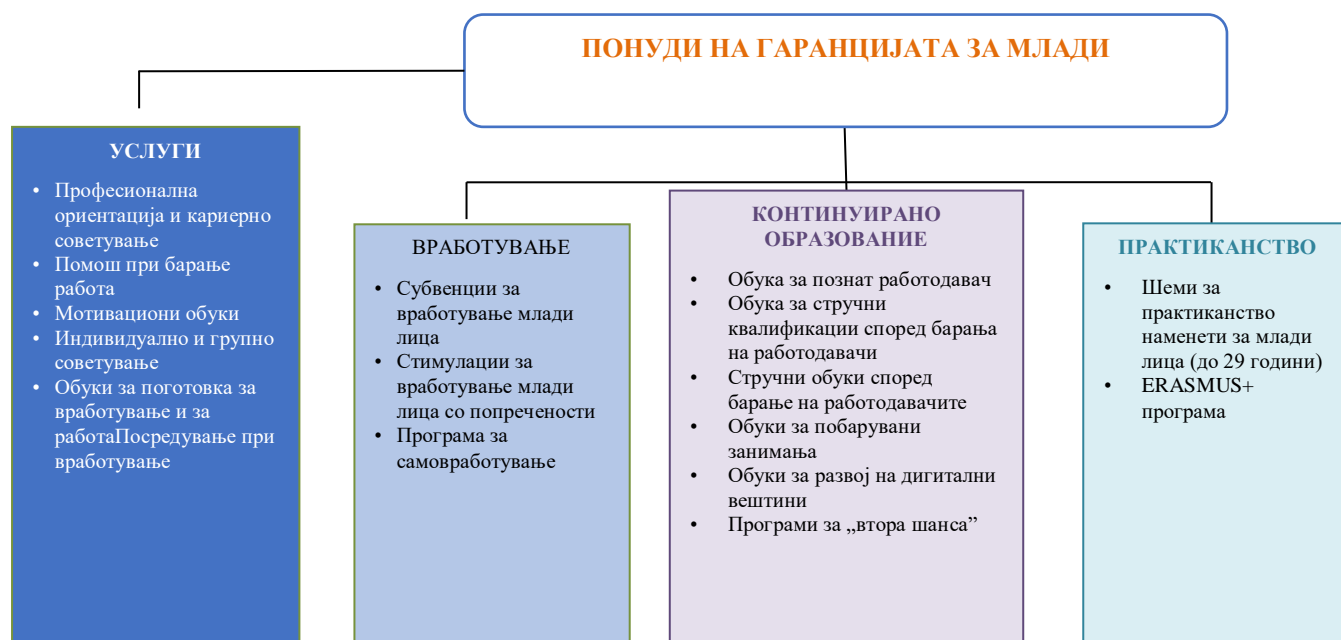
ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ

Со **Гаранција за млади** (ГМ) на младите лица (15-29 години) во период од четири месеци по евидентирање во евиденцијата за невработени лица им се понудува вработување, континуирано образование и обука, односно вклучување во некоја од активните програми и мерки за вработување.

Во 2023 година имплементацијата на Гаранцијата за млади ќе продолжи да се реализира на целата територија на Република Северна Македонија, со посебен акцент на NEET-млади лица (лица кои се невработени, не се вклучени во образование или обука). Планираниот опфат на учесници во Гаранција за млади на целата територија на Република Северна Македонија е околу 10.000 млади лица. Програмата ќе се смета за успешна доколку најмалку 30% од вклучените лица во ГМ, успешно излезат од истата во период од 4 месеци, односно ќе бидат вработени, повторно вклучени во образовниот процес или ќе бидат вклучени во активни програми и мерки за вработување.

За таа цел, потребна е координирана и заедничка акција на повеќе владини институции, пред сè на МТСП, АВРСМ и МОН, социјални партнери и граѓански организации. Граѓанските организации ќе бидат вклучени во делот на теренските активности, односно наоѓање на NEET-млади, нивно запознавање со Гаранцијата за млади, можностите кои ги нуди Гаранцијата за млади и мотивирање за вклучување во Гаранцијата за млади.

На младите невработени лица кои ќе бидат вклучени во ГМ ќе им бидат дадени соодветни услуги за вработување, што ќе овозможи нивна активација и мотивирање за вклучување на пазарот на трудот преку преку т.н., „втора можност“, односно повторно вклучување во образовниот процес преку кратки програми за обуки во рамки на средните стручни училишта, како и активните мерки за вработување, односно посредување со работодавачите.

АКТИВАЦИЈА НА КОРИСНИЦИ НА ГМП

Во реформиранiot систем на социјална заштита се предвидува зајакната активација на корисниците на гарантирана минимална помош (ГМП) на начин што работоспособни членови на домаќинството ќе се вклучат во активните програми и мерки за вработување заради подобрување на нивната вработливост и вработување.

Ова подразбира задолжително континуирано учество на обуки, како и прифаќање на понуда за вработување. Во оваа насока покрај другото, на корисниците ќе им се обезбеди поддршка за подобрување на нивните вештини со што ќе станат поконкурентни на пазарот на трудот.

За реализација на активацијата на корисниците на ГМП потребна е соработка помеѓу лицето кое е водител на случајот и други стручни работници од центрите за социјална работа (ЦСР) како и одговорните лица од центрите за вработување задолжени за имплементација на услугите за вработување (мотивациони обуки, кариерно насочување и професионална ориентација и др.).

Ќе се продолжи со изработка на индивидуални планови за активација, преку кои ќе им се овозможи на корисниците на ГМП да бидат вклучени во програми, мерки и услуги за вработување предвидени со Оперативниот План за 2022. Новиот систем на активација ќе промовира нов пристап на пазарот на трудот, што ќе биде поврзан со поддршка и развој на индивидуалните способности и потенцијали на корисниците на програмите и мерките.

Системот на активација на корисниците на ГМП ќе понуди интензивна психо-социјална и менторска поддршка (Види услуга под реден број 9 СИМ-Советување и мотивација на корисниците на ГМП) и обуки, од 3 до 12 месеци за да се надминат бариерите што го оневозможуваат нивното учество на пазарот на трудот. Во 2022 година, преку СИМ програмата предвидено е да бидат вклучени 600 лица во психосоцијална поддршка и 600 лица ќе добијат менторска поддршка.

ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАЗАР НА ТРУД НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Професионалната рехабилитација како систем на услуги ќе им овозможи на лицата со попреченост индивидуализирана поддршка, со цел нивно целосно вклучување на отворениот пазар на труд. Ќе се спроведе преку соработка на УНДП, МТСП и АВРСМ.

Професионалната рехабилитација како модел ќе се постави и спроведува во РЕХА Центарот за професионална рехабилитација и поддршка при вработувањето на лица со попречености во Скопје.

Во рамките на овој модел, услугите ќе се обезбедуваат локално, во заедницата на клиентот. Моделот овозможува спроведување на пристап ориентиран кон клиентот кој во фокусот ги има неговите индивидуални потенцијали и се спроведува во рамки на локална мрежа на даватели на услуги - Реха центарот, центри за вработување на АВРСМ, граѓански организации, тренинг центри, образовни установи, работодавачи и т.н.

Центрите за вработување во соработка и координација со Реха центарот ги реализираат следните услуги и активности: информирање, идентификување и евидентирање на лица со попречености во евиденцијата наневработени лица, вклучување во активни мерки, услуги на посредување при вработување, советување и следење на нивниот статус во процесот од активирање, работно ангажирање и вработување.

Шема – приказ на идниот модел и активности на сите активни чинители во процесот на професионалната рехабилитација и поддршка при вработување на лицата со попречености

Промоција

Стратешки комуникациски приод за промовирање на активните програми и мерки

Со цел да се обезбеди навремено информирање на сите вклучени страни во активните програми и мерки во 2023 година, како и таргетирање на што е можно поголем број потенцијални корисници, стратешкиот приод и во овој проектен циклус ќе биде дефиниран според 4 главни критериуми:

- 1. Синхронизирано:** Информациите се праќаат во комуникација и координација со сите вклучени страни
- 2. Навремено:** Јасно се наведуваат сите временски рамки на старт и крај на акцијата
- 3. Релевантно:** Информациите се потрепени со концизни и децидни извори, изјави од сите вклучени страни.
- 4. Проактивно:** Протоколот на информацијата не завршува со нејзино пласирање. Целта е истата да поттикне интерес, прашања и дискусија.

Главните комуникациски пораки ќе бидат директно насочени кон сите целни групи и подгрупи, со концизно презентирање на бенефитите, условите и процедурите од секоја програма/мерка.

Сите пораки ќе бидат усогласени со сите вклучени страни, јасно потенцирајќи ја улогата и важности од мулти – секторскиот пристап. Посебно внимание ќе се обрне на дополнителните можности и промотивни потенцијали на секоја одделна тема.

Целни групи:

А) млади невработени лица до 29 години,

- ◆ Неактивирани на пазарот на трудот, но со желба за преквалификација и доквалификација
- ◆ Со иновативни бизнис идеи и претприемачки дух
- ◆ Студенти

Б) Ранливи категории со фокус на

- ◆ лица со попреченост
- ◆ невработени лица од рурални средини, ранливи категории и тешко вработливи групи
- ◆ корисници на гарантирана минимална помош (ГМП) невработени жени
- ◆ повратници

В) бизнис сектор

Годишна промотивна кампања „Шанса За Сите“

По претходна согласност и договор со ПР тимовите од сите вклучени партнери во реализацијата на ОП2023, а во зависност од динамиката и достапноста, како и пополнување на опфатот на програмите и мерките за вработување, промотивните активности во рамките на веќе воспоставената кампања „Шанса за сите“ ќе се реализираат во фази за секоја програма и мерка одделно. Традиционално, кампањата се лансира со промотивниот настан за објавување на ОП2023, додека посебни промотивни акциски планови ќе се изготвуваат во соработка со сите вклучени страни по однапред дефиниран акционен план.

Стручните ПР тимови заеднички ќе го дискутираат и финално дефинираат секој одделен акциски план за секоја програма/мерка со точно определена временска рамка, активности и вклучени страни. Планот би го опфатил периодот за времетраење на мерката/програмата, а би се заокружил со комуницирање на резултатите и бенефитите од програмата со фокус на „човечкиот“ момент.

Посебно внимание ќе биде обрнато на новитетите во програмите, со акцент на „зелената“ мерка, економијата на грижа, но и на целните групи кои за првпат би се интегрирале во планираниот опфат на секоја мерка.

Пласманот на сите информации поврзани со главните и споредните комуникациски пораки ќе се реализира на традиционални медиуми, но секако голем фокус ќе бидат и социјалните канали со посебни дизајнирани дигитални продукти и пораки за секоја целна група. Идејата е оваа година, повеќе внимание да се обрне на изработката на интерактивни дигитални продукти кои лесно и на разбирлив начин ќе ги пренесуваат пораките, а воедно ќе бидат и дополнителна презентација на владините политики за вработување и воведување нови иновативни механизми за поттикнување на вработливоста посебно кај младите лица.

Мониторингот на импактот од промотивните активности ќе се реализира со мерење на неколку стандардни индикатори, пред сè од квалитативен и квантитативен аспект.

Дополнителна комуникациска поддршка

И во ОП 2023 година ќе се продолжи со континуирано анимирање и поттикнување на:

- ♦ **Стратешки партнерства со релевантни чинители**, пред сè со донатори, медиуми, регионални стопански комори и бизнис-асоцијации, граѓански организации здруженија, но и со други релевантни партнери. Фокусирајќи се на отворени и актуелни теми, директните средби со заинтересираните страни ќе поттикнат интерес, внимание, но и плодна и конструктивна дискусија, посебно таргетирајќи активни различни чинители што би очекувале токму ваков приод.
- ♦ **Активирање на бизнис партнерствата со**, информирањето и вклучување на компаниите во процесот ќе се реализира преку средби на национално ниво на комори и здруженија, регионално, на ниво на регионални комори и таргетирано на ниво на компании со значителен потенцијал за вработување. Со поддршка од партнерски проекти планирани се активности за зголемување на соработката на АВРСМ, коморите и здруженијата со цел вклучување на приватниот сектор и подобрување на механизмите на пазарот на трудот.
- ♦ **Медиа интерес за секоја тема**, која во себе треба да го има „човечкиот момент“, неоптоварена од административен речник и процедурални детали. Сметаме дека темите се идеални за пошироко медиа покривање од неколку аспекти: економски (бизнис), социјален, културолошки... Релациите со медиумите треба констатино да се негуваат, но и крајните корисници да се мотивираат доброволно да ги споделуваат своите лични и бизнис приказни.

#ШансаЗаСите: Генерални комуникациски параметри

Временска рамка: тековно, во текот на целата година, паралелно за сите клучни теми

Канали: социјални медиуми, онлајн медиуми и соодветни дигитални инфо-платформи, специјализирани медиуми/платформи, фокусирани и тематски настани и иницијативи

Пристап: конкретизирана содржина, едноставни и лесно читливи визуелни и аудио решенија, практични/прагматични/пристапни совети и насочувања, технички необременети со административна терминологија

Вклучени страни: министерства и други надлежни институции, релевантни меѓународни организации, вклучени корисници преку успешни приказни, еминентни профили со споделување мотивирачки пораки

ФИНАНСИСКА РАМКА

ТАБЕЛА 1. Вкупен буџет и опфат на лица со програми и мерки за вработување

И. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	ИЗВОР НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (претприемништво)	2.078		709.088.086
1. Поддршка за самовработување (претприемништво)	1.560	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	200.891.500
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2022 во 2023 година	24.481.500
		Буџет на АВРСМ кон АППРСМ	1.200.600
		Буџет на МТСП кон АВРСМ	272.000.000
		АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	11.286.946
		Буџет УНДП (нереализирани средства од претходните години)	6.395.841
		Буџет на АППРСМ ³⁷	21.000.000
		Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	6.438.939
1(А) ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО)-ЗДРУЖУВАЊЕ НА КОРИСНИЦИ ВО ДОО	518	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	160.062.000
		Буџет на АВРСМ кон АППРСМ	4.222.200
		Буџет УНДП (нереализирани средства од претходните години)	1.108.560
2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НОВИ РАБОТНИ МЕСТА	2.561		659.983.755
2.1 Субвенционирање на вработување	1.725	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	158.688.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2022 во 2023 година	11.742.000
		Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	37.962.000
2.2 Вработување и раст на правни субјекти	536	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	107.200.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2022 во 2023 година	5.391.755
2.3 Поддршка за вработување на лица со попреченост	300	Буџет на АВРСМ - Потсметка на посебниот фонд за инвалидни лица	339.000.000
3. ОБУКИ	1.992		125.957.170
3.1 Обука на работно место кај конкретен работодавач	172	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	9.052.000
		Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	924.000

³⁷ Надомест за советниците за изработка на бизнис план по цена од **11.880,00** ден со вклучен ДДВ; Административен надомест за регионалните изведувачи во износ од **1.560,00** денари по клиент; Надомест за Експертската комисија за оценување на бизнис планови во износ од **180,00** денари по бизнис план со вклучен персонален данок.

3.1 (А) Обука на работно место со субвенционирано вработување (пилот мерка)	200	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	34.400.000
3.2 (а) Обука за стручни квалификации според барање на работодавачите	165	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	4.104.216
		Буџет на УНДП - нереализирани средства од претходните години	8.514.000
		Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	1.477.604
3.2 (б) Стручни обуки според барање на работодавачите	215	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	13.143.216
		Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	1.220.804
3.2 (в) Развој на вештини преку обуки за зголемување на вработливоста на ранливите повратници од земјите на ЕУ со особено внимание на Ромите	210	Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	991.931
3.3 Обуки за побарувани занимања	930	Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	47.430.000
3.4 Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д - категорија	100	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	3.750.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2022 во 2023 година	949.400
4. ОБУКИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ	805		94.384.500
4.1 Обуки за напредни ИТ вештини	735	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	87.281.250
4.2 Обука за специјалист за човечки ресурси (Регрутер) (пилот мерка)	70	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	7.103.250
5. ПРАКТИКАНСТВО	1.600		57.757.489
5. Практиканство	1.300	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	44.700.000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2022 во 2023 година	4.957.489
	300	Буџет на АВРСМ - ИПА II четврти директен грант	8.100.000
6. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ	1.000		13.200.000
6. Јавни работи	1.000	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	10.560.000
		Буџет на општините	2.640.000
7. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА	650		129.079.716
7.1 Општинско-корисна работа	450	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	56.623.638
		Буџет на општините 20%	11.137.500
	50	Буџет на општините 100%	6.187.500
7.2 Обука и вработување на лица за обезбедување услуги на грижа во зедницата	150	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	44.643.433
		Буџет УНДП (нереализирани средства од претходните години)	10.487.645

8. Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции	150		36.468.780
8. Поддршка за креирање на нови работни места преку зелени инвестиции	150	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон УНДП	36.468.780
9. Исплата на младински додаток	3.500		134.876.827
9. Исплата на младински додаток	3.500	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	18.876.827
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2022 во 2023 година	116.000.000
10. Втора шанса (Пилот мерка)	200		6.150.000
10. Втора шанса (Пилот мерка)	200	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	6.150.000
ВКУПНО ЛИЦА:	14.536	ВКУПНО СРЕДСТВА:	1.966.946.323

* Регионалниот проект - Зајакнување на националните и локалните системи за поддршка на ефективна социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан, се имплементира од страна на УНДП во партнерство со МТСП во три општини: Шуто Оризари, Прилеп и Штип.

ТАБЕЛА 2. Опфат на лица со услуги за вработување

II. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	ИЗВОР НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
Активација на невработени Роми и други лица во ризик од социјално исклучување	1.500	Буџет УНДП (нереализирани средства од претходните години)	1.779.792
Анкета за потреби од вештини на пазарот на трудот	20	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	220.000
ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ (Теренска работа)	2.000	БУЏЕТ НА УНДП	3.099.800
ВКУПНО ЛИЦА:	3.520	ВКУПНО СРЕДСТВА:	5.099.592

ТАБЕЛА 3. Вкупен буџет и опфат на лица со програми/мерки и услуги за вработување

II. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	БУЏЕТ	ИЗНОС
Програми и мерки за вработување	14.536	Вкупен буџет за мерки и програми за вработување	1.966.946.323
Услуги за вработување	3.520	Вкупен буџет за услуги за вработување	5.099.592
ВКУПНО ЛИЦА:	18.056	ВКУПЕН БУЏЕТ:	1.972.045.915

ТАБЕЛА 4. ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ

	ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
1	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	823.908.000
2	Вкупен буџет на АВРСМ– Потсметка на Посебниот фонд за инвалидни лица	339.000.000
3	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување за исплата на Младински додаток	18.876.827
4	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување, кон УНДП	166.270.229
5	Буџет на МТСП кон АВРСМ	272.000.000
6	Буџет на АВРСМ кон АППРСМ	5.422.800
7	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2022 во 2023 година	163.522.144
8	Буџет на АППРСМ	21.000.000
9	Буџет на АВРСМ – ИПАП четврти директен грант мерки за вработување	100.566.000
10	Буџет на општините	19.965.000
11	Буџет на УНДП - нереализирани средства од претходните години	28.285.838
12	Буџет на УНДП	3.099.800
13	Европска комисија, DG NEAR, Multi-country IPA II (2014-2020) /Регионален проект за социо-економска интеграција на повратниците во Западен Балкан (УНДП)*	10.129.277
	ВКУПНО:	1.972.045.915

